Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).

ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыя — № 478. Рэдактар — № 769

Штодзённая выданьне — з 9-й да 3½ гадз.

Неапазнаёмленыя рукапісы назад аўтарам не вяртаюцца.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА: На 1 месяц — 90 к. „ 3 „ — 2 р. 70 к. „ 6 „ — 4 р. — к. „ 1 год — 8 р. — к. Зьмена адрасу: Інвагародзія — 20 к. Місцовыя — 10 к.

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ: За радок пашпаралі пасьля тэксту — р. 50 к. За радок пашпаралі пасьлярэ тэксту 1 р. — к. За радок пашпаралі перад тэкстам 1 р. 50 к. Сьвочныя на 50 проц. даражэй. Зьмы тарыфу бярэцца 10 проц. налогу.

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ: За 1 дакумант — 35 кап. За кожны дадатковы — 15 „ Беспрацоўн. і чырвонаармейцы за дакумант — 15 „ За кожны дадатковы — 5 „ Публікацыі ЗАГС'у — 3 рубл.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА ў канторы газэты, на ўсіх аддзяленьнях Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і ва ўсіх пашт.-тэл. канторах. АБВЕСТКІ ПРЫМАЮЦЦА канторай газэты: Менск, рог Ленінскай і Карла Маркса (2-гі дом Саветаў).

10 год выданьня — ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА — № 262 (2751) Панядзелак, 18-га лістапада 1929 г.

Пастанова Прэзыдыуму Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР

па дакладу рэдакцыі газэты „Савецкая Беларусь"

Заслухаўшы даклад рэдакцыі газэты „Савецкая Беларусь", Прэзыдыум Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР пастанаўляе:

1. Адзначаючы шэраг недахопаў і палітычных памылак, дапушчаных газэтай „Савецкая Беларусь" за справаздачны пэрыяд, прызнаць лінію, узятую газэтай на выпраўленьне сваіх памылак, на шырокае разгортваньне пралетарскай самакрытыкі, — правільнай. Прапанаваць і надалей пашыраць і паглыбляць узяты напрамак.

2. Прапанаваць рэдакцыі „Савецкая Беларусь" аддаць больш месца і ўвагі пытаньням савецкага будаўніцтва ня толькі ў сэнсе колькаснага павялічэньня зьмяшчаемых матар'ялаў—кіруючых пастаноў, артыкулаў і карэспандэнцкіх заметак, — але і праз палепшаньне якасьці матар'ялаў, праз праяўленьне большай ініцыятывы газэтай у бок арганізацыі работы савецкіх установаў, ажыўленьня дзейнасьці саветаў і г. д.

3. У мэтах больш усебаковага асьвятленьня газэтай савецкага будаўніцтва, прапанаваць рэдакцыі „Савецкая Беларусь" прыцягнуць да супрацоўніцтва ў газэце найбольш актыўных і кваліфікаваных работнікаў цэнтральных і мясцовых савецкіх установаў, склаўшы з іх сталы карэспандэнцкі актыў па пытаньнях савецкага будаўніцтва.

4. Даручыць Камітэту па справах друку далажыць Прэзыдыуму ЦВК БССР аб магчымасьці надзяленьня газэты „Савецкая Беларусь" неабходнай колькасьцю дадатковай паперы на выданьне двухтыднёвых дадаткаў да газэты „Асьветнік Беларусі" і „Літаратурны дадатак".

5. Даручыць рэдакцыі «Савецкая Беларусь", як урадаваму органу, не абмяжоўвацца простым зьмяшчэньнем у газэце пастаноў і загадаў Ураду БССР.

Разьдзел афіцыйных пастаноў ураду абавязкова дапаўняць адпаведнымі матар'ялямі, якія папулярызавалі-б савецкае заканадаўства сярод шырокіх колаў рабочых і працоўнага сялянства БССР. Навакол гэтага разьдзелу павінна быць згуртавана ўвага ўсіх цэнтральных і мясцовых дзяржаўных органаў у справе сталага і наўхільнага ажыцьцяўляньня рэвалюцыйнай законнасьці ва ўсіх галінах сацыялістычнага будаўніцтва.

6. Скарыстаць газэту „Савецкая Беларусь" для больш рашучай барацьбы з антысэмітызмам і шовінізмам розных гатункаў і прымірэнцкімі адносінамі да іх.

„Савецкая Беларусь" павінна паставіць перад сабою задачу шырокага азнаямленьня шырокіх мас рабочых і працоўнага сялянства з умовамі жыцьця і працы ўсіх нацыянальных меншасьцяй БССР.

7. Адзначыць карысьць ад выезду рэдакцыі „Савецкая Беларусь" для ўдзелу ў вясеньняй пасяўной кампаніі,—садзейнічаньню калектывізацыі сельскае гаспадаркі, дапамогі ў рабоце сельсаветам і інш., лічыць неабходным, каб гэтыя выезды практыкаваліся і далей, прадугледзіўшы па каштарысу неабходныя на гэтую мэту сродкі.

8. Лічыць неабходным, каб пры разглядзе ў гэтым годзе каштарысу „Савецкай Беларусі" было забясьпечана выкананьне п. „б" пастановы Прэзыдыуму ЦВК БССР ад 15-IУ-28 г. аб увядзеньні ў штат рэдакцыі „Савецкая Беларусь" разьязных карэспандэнтаў.

9. Прапанаваць рэдакцыі „Савецкая Беларусь" узяць установку на больш шырокае абслугоўваньне газэтай „Савецкая Беларусь" прамысловых рабочых, сялянскага бядняцка - серадняцкага актыву, батракоў, членаў калгасаў, рабочых савгасаў праз набліжэньне зьместу газэты і характару падачы газэтных матар'ялаў да чытачоў гэтых кантынгэнтаў.

10. Паставіць зноў перад рэдакцыяй „Савецкая Беларусь", а таксама перад усімі акруговымі і райённымі выканаўчымі камітэтамі, гарадзкімі, местачковымі і сельскімі саветамі ўсіх нацыянальнасьцяй БССР задачу павялічэньня тыражу газэты. «Савецкая Беларусь" павінна быць у руках кожнага савецкага актывіста, кожнага члена савету, кожнага савецкага служачага, настаўніка, агранома, урача і г. д.

Пытаньне аб пашырэньні падпіскі на газэту „Савецкая Беларусь» абгаварыць на пленумах акруговых і райённых выканаўчых камітэтаў і саветаў, паставіўшы задачай падваеньне тыражу газэты на працягу бліжэйшага году.

11. Прапанаваць рэдакцыі „Савецкая Беларусь" правесьці дасканалы вучот рабселькораў і падпісчыкаў газэты, высьветліць іх сацыяльны склад, наладзіць сыстэматычнае і сталае кіраўніцтва сваім рабселькораўскім складам.

12. У мэтах больш поўнага скарыстаньня рабселькораўскіх матар'ялаў, прапанаваць рэдакцыі ў відзе практыкі складаць раз у месяц сводкі з тых карэспандэнцкіх заметак, якія не зьмяшчаюцца ў газэце, пасылаючы гэтыя сводкі ў органы Наркам РСІ і пракуратуры.

13. Прапанаваць рэдакцыі „Савецкая Беларусь" на працягу бліжэйшых двох месяцаў дасканала вывучыць і распрацаваць парадак пераходу на бесперапыную працу, прыняўшы меры да забясьпечаньня газэты неабходнай паперай і сродкамі.

14. Зьвярнуць увагу рэдакцыі „Савецкая Беларусь" на выпадкі, якія мелі месца, расшыфроўкі карэспандэнтаў і прапанаваць не дапушчаць наперад паўтарэньня гэтых выпадкаў.

15. Даручыць Камітэту па справах друку разам з рэдакцыяй «Савецкая Беларусь» прыняць меры да палепшаньня тэхнікі друку газэты «Савецкая Беларусь».

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР **А. ЧАРВЯКОЎ**.

Сэкратар Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР **А. ХАЦКЕВІЧ**.

27 кастрычніка 1929 г., г. Менск.

На канфэрэнцыі груп беднаты Менскай акругі.

ПРЭЧ КУЛАКОЎ, ПАДКУЛАЧНІКАЎ І НЭПМАНАЎ З САВЕТАЎ І КАМІТЭТАЎ УЗАЕМАДАПАМОГІ.

За актыўны ўдзел усіх працоўных жанчын у справаздачна-перавыбарчых сходах саветаў і камітэтаў узаемадапамогі.

На вячэрнім пасяджэньні 16-га лістапада т. Паромчык зрабіў даклад аб задачах падыходзячай справаздачна-перавыбарчай кампаніі саветаў і камітэтаў сялянскіх таварыстваў узаемадапамогі.

Тав. Паромчык у сваім дакладзе спыніўся на клясавай барацьбе ў вёсцы. З аднаго боку стаіць беднота і серадняк, з другога боку—варожая нам клясавая-кулацкая частка, якая імкнецца сарваць наша будаўніцтва сацыялізму.

На фронце гэтых узаемадносін разгортваецца ўпартая клясавая барацьба.

Усе нашы мерапрыемствы ў вёсцы сустракаюць супраціўленьне з боку кулацкай часткі. Кулацкія і наогул варожыя элемэнты імкнуцца папасьці ў нашы саветы, у к-ты узаемадапамогі, каб у савецкіх і грамадзкіх установах праводзіць сваю чужую нам клясавую лінію. З прычыны гэтага бываюць выпадкі скажэньня клясавай лініі ў нашых сельсаветах і к-тах узаемадапамогі.

— Улічваючы ўсе гэтыя акалічнасьці, —кажа т. Паромчык,—трэба рыхтавацца да справаздачна-перавыбарчых сходаў сельсаветаў і камітэтаў узаемадапамогі. Вакол гэтых кампаній трэба мабілізаваць грамадзкую думку батрака, бедняка і серадняка, адначасова ізалявяўшы кулацкую частку вёскі.

Дакладчык прыводзіць цэлы шэраг фактаў, калі ў мінулай кампаніі перавыбараў саветаў кулакі выступалі арганізаванымі блёкам, каб правесьці сваіх кандыдатаў у саветы, кулакі ні перад чым ня спыняліся: арганізоўвалі свае сходы, падкупалі беднату, зрывалі сходы. Аднак, ня гледзячы на ўсе манэўры клясавага ворага, з кожным годам павялічваецца ўдзел бядняцка-серадняцкіх мас у перавыбарах саветаў і павялічваецца клясавая сьвядомасьць іх.

Агульная яўка на перавыбары ў мінулую кампанію складала 62,25 проц., г.зн. на 16,85 проц. больш перавыбарчай кампаніі 1926-27 г. Калі ўзяць па паасобных групах, дык удзел у перавыбарах будзе наступны: с-г рабочых—76,47 проц., беднота—64,11 проц. Удзел жанчын у мінулай перавыбарчай кампаніі таксама значна павялічыўся, дасягнуўшы 45 проц., на 6,59 проц. дало павялічэньне супроць справаздачна - перавыбарчай кампаніі 1926-1927 г.

Якія-ж задачы стаяць зараз у гэтай кампаніі перад групамі беднаты? Групы беднаты павінны абгаварваць кандыдатуры ў выбарчыя камісіі, каб туды папалі клясава-сьвядомыя людзі. Пры складаньні сьпісаў пазбаўленых выбарчых правоў трэба падыходзіць вельмі ўважліва: з аднага боку, не прапусьціць кулака ці нэпмана, з другога боку, уключаць тых, хто мае права выбірацьь у саветы. На трэба перагінаць палку, як гэта мела месца ў мінулую кампанію.

Усе арганізацыі на вёсцы павінны сваечасова падрыхтаваць да справаздачна-перавыбарчай кампаніі. Нашы прафэсыянальныя арганізацыі павінны кінуць у вёску на гэты час сваіх працаўнікоў з мэтаю дапамогі перавыбарам.

Адначасова трэба праверыць, як выканалі сельсаветы наказ выбарнічыкаў, як справіліся камітэты ўзаемадапамогі з разьмеркаваньнем льгот беднаце, як адбылася іх дзейнасьць у галіне каапэраваньня, уцягненьня беднаты ў калгасы, як дапамагалі вучням беднаты і г. д.

У часе справаздачна - перавыбарчай кампаніі,—кажа ў заключэньні т. Паромчык,—трэба выявіць, наколькі сельсаветы і камітэты ўзаемадапамогі змагаліся з бюракратызмам і валакітай. Перавыбары сельсаветаў і камітэтаў павінны праходзіць пад лёзунгам шырокай самакрытыкі.

Не дапусьцім у саветы і КСТУ кулацкіх падпявалаў.

У спрэчках па дакладу т. Паромчыка выявіліся тыя недарэчнасьці і недахопы, якія сустракаюцца часта ў працы сельсаветаў і КСТУ. Шэраг таварышоў адзначылі, што ў нашы нізавыя арганізацыі часта пралязаюць кулацкія падпявалы, якія скажаюць клясавую лінію.

Тав. Каваленка прыводзіць факт, калі членам аднаго сельскага КСТУ у Грэскім райёне зьяўляецца такі „бядняк", які мае 6 кароў, 3 коні. Бязумоўна, што такі працаўнік ня будзе абараняць інтарэсы беднаты.

Дэлегат т. В. Адамовіч выяўляе, што ў Строчыўскаму с. с. Самахвалавіцкага райёну ёсьць кулакі, якія чамусьці не ападаткоўваюцца ў індывідуальным парадку. У гэтым сельсавеце адносяцца нядбайна і да справы калектывізацыі. Такія скажэньні клясавай лініі, — кажа т. Адамовіч,—тлумачацца тым, што старшыня сельсавету мае 15 гэкт. зямлі і сам карыстаецца наёмнай рабочай сілай для абслугоўваньня сваёй гаспадаркі.

Скажэньне клясавай лініі можна спаткаць і ў інш. мясцох. У Клініцкім с. с. Смалявіцкага р., у КСТУ працаваў поп, які амаль выконваў абавязкі старшыні. У Каладзішчанскім с. с., Смалявіцкага р КСТУ каапэраваў кулака за кошт фонду беднаты.

Выступаўшыя таварышы адзначылі, што ёсьць члены с. с., якія жывуць дружна з кулацкай часткай вёскі. Пры правядзеньні розных кампаній такія працаўнікі ня толькі не дапамагаюць правядзеньню таго ці іншага мерапрыемства, але часта, нават адкрыта, выступаюць супроць правядзеньня іх у жыцьцё.

Той-жа тав. Каваленка выступленьне якога мы прыводзілі вышэй, адзначыў, што члены с-с зусім ня сочаць за выкананьнем аграмінімуму. — Ці можна ажыцьцявіць аграмінімум — задае пытаньне выступіўшы таварыш,—калі сам член с-с выпускае на сенажаць цэлую чараду сьвіней?

У некаторых мясцох у часе мінулай перавыбарчай кампаніі па хатах сялян хадзілі царкоўныя „тройкі" ды „пяцёркі" і ўгаварвалі сялян не галасаваць за камуністаў.

Т.т. Асіпчык, Лобач, Акуліч, Макарэнка ды інш. адзначылі, што зараз трэба заглядзя рыхтавацца да справаздачна-перавыбарчай кампаніі сельсавету і КСТУ, каб не дапусьціць у гэтыя органы варожы элемэнт. Вакол гэтага пытаньня трэба мабілізаваць групы беднаты; неабходна ўжыць самыя рашучыя захады да ўцягненьня ў гэту кампанію жанчын. Наша вясковая моладзь можа зьявіцца рэальнай сілай у час справаздачна-перавыбарчай кампаніі, і гэту сілу трэба поўнасьцю выкарыстаць.

Прывітаньне Туркменскай ССР.

Туркменскай ССР, Ашхабад, ЦВК.

Прэзыдыум ЦВК Беларускае ССР горача вітае рабочых, батракоў і працоўных дэхкан Туркменскай ССР з пяцігадовым яе існаваньнем. Адзначаючы значныя посьпехі сацыялістычнага будаўніцтва Савецкай Туркменіі за мінулы пэрыяд часу, Прэзыдыум ЦВК БССР выказвае ўпэўненасьць, што ў цесным яднаньні з усімі Сацыялістычнымі Савецкімі Рэспублікамі пад кіраўніцтвам кампартыі Савецкі Туркменістам будзе і ў далейшым з посьпехам разьвівацца па сацыялістычным шляху, зьяўляючыся надзейным аплотам Савецкага Саюзу ў глыбінях Азіі і правадніком ідэй камунізму сярод прыгнечаных народаў Усходу.

Нахай жыве Туркменская ССР!

Нахай жыве Саюз Сацыялістычных Савецкіх Рэспублік!

ПРЭЗЫДЫУМ ЦВК БССР

Польскі друк узмацняе кампанію хлусьні і паклёпу супроць СССР.

Па заказу польскай ахранкі.

УНДА РАСПАЧАЎ АНТЫСАВЕЦКУЮ КАМПАНІЮ.

ВАРШАВА, 16-XI. Кракаўскі „Кур'ер Цодзенны" паведамляе, што соймавы клюб УНДА (украінскае народна-дэмакратычнае аб'яднаньне) ухваліў рэзалюцыю пратэсту „супроць тэрору", які нібыта церпіць на тэрыторыі УССР украінскія дзеячы. У рэзалюцыі зазначаецца, нібыта „камуністычная дыктатура распачала чарговы паход супроць украінскай інтэлігенцыі з мэтаю прыдушэньня украінскага вызваленчага руху".

Украінская газэта „Рада" называе гэта выступленьне УНДА на абарону, нібыта, тэрарызуемай інтэлігенцыі ў СССР шулерскай гульнёй. „Толькі такія непапраўныя шулеры, як ундаўцы, тыкае газэта, могуць распаўсюджваць хлусьню аб тэроры, калі на справе арыштавана некалькі украінскіх інтэлігэнтаў, якія заснавалі на чале з Якавым контр-рэвалюцыйную групоўку, зьвязаную з замежнымі контрэвалюцыянэрамі, у тым ліку з Андрэем Лівіцкім і генэралам Сальскім".

«Рада» заяўляе, што украінскае насельніцтва Заходняй Украіны добра разумее пляны ундаўскіх фашыстаў. Газэта падкрэсьлівае, што нарад сярод саміх ундаўскіх дэпутатаў палова галасавала супроць прапановы распачаць антысавецкую кампанію, выяўленьнем якой зьяўлянецца ундаўская прэса.

Траўля прадстаўніцтва СССР польскай прэсай.

ВАРШАВА, 16-XI. Пасьля некатораго перапынку „Кур'ер Поранны» аднавіў спынецую на час антысавецкую кампанію. Газэта пачынаючы ад учарайшага дню, зьмяшчае ганебныя артыкулы «з выкрыцьцём» дзейнасьці паўнамоцнага прадстаўніцтва СССР у Бэрліне.

Гэткія-ж „выкрыцьці" зьмяшчае адначасна і „Кур'ер Цодзенны". „Выкрыцьці" абедзьвух газэт бясспрачна паходзяць з адной крыніцы.

Польшчы не спадабалася.

ВАРШАВА, 16-XI. Наконт інтэрв'ю літоўскага міністра замежных спраў Заўнюса „Газэта Польска" (афіцыёз) піша: „Выступленьне Заўнюса сьведчыць, што ён намеран прадаўжаць палітыку Вальдэмараса. Заунюс хоча абвострыць польска-літоўскія адносіны, дэманстрацыйна высоўваючы польскае пытаньне не зазначаючы практычных спосабаў яго вырашэньня".

За што прасьледуе польская паліцыя.

ВАРШАВА, 16-XI. Яўрэйская газэта „Момант" паведамляе, што гэтымі днямі ў Варшаву нелегальна прыехала з Алэсы жонка Лянкава. Польская ўлада, даведаўшыся аб ае прыезьдзе, прапанавала ёй выехаць з Польшчы ў 24 гадзіны. Водлуг слоў газэты, жонка Лянкава прыехала з мэтаю наведаць магілу мужа.

ПЛЯНЫ НАСКОКУ НА УЛАДЫВАСТОК.

Кітайская ваеншчына пры дапамозе сусьветных Імпэрыялістаў рыхтуецца да рашучага наступу на СССР.

Мукдэнцы рыхтуюцца да нападу на СССР.

ШАНХАЙ, 16-XI. Харбінскі карэспандэнт амэрыканскай газэты «Чайна Уікль Рэвю» тэлеграфуе, што згодна завярэньня японскай вайсковай місіі паўночнай Манчжурыі мукдэнцы дзейна рыхтуюцца да наскоку на тэрыторыю СССР, як відаць, у напрамку на Ўладывасток.

Згрупаваньне войска адбываецца ў Харбіне і ўздоўж усходняй веткі УК чыгункі. Нядаўна ў Харбін прыслана шмат амуніцыі і цяжкай артылерыі. У сувязі з дэмаралізацыяй гірынскага войска Мукдэн заменьвае гэтае войска на мукдэнскае.

* * *

УЛАДЫВАСТОК, 14-11. 13 лістапада ў раёне станцыі Пагранічнай а 11-й гадз. раніцы батальён кітайцаў намыкаўся перайсьці на савецкую тэрыторыю. Спроба адбіта агнём пару-бежнікаў.

Што гавораць перабежчыкі з кітайскай арміі

ХАБАРАЎСК, 15-11. Перабегшыя 12-га лістапада на нашу тэрыторыю кітайскія салдаты паведамілі, што ў райёне гораду Мішаньфу кітайскае камандаваньне згрупавала больш 400 узброеных белагвардзейцаў. Гэтыя белагвардзейскія банды кітайскае камандаваньне выкарыстоўвае для сыстэматычных палётаў на тэрыторыю Прымор'я.

Гэтыя салдаты зазначаюць, што новыя кавалерыйскія і пяхотныя часьці ўзмоцнена перасоўваюцца ў райён Мішаньфу. У даны момант у райён гораду Мішаньфу пераківута ўжо 6 кавалерыйскіх палкоў. Мэтаю гэтых перасовак, водлуг слоў кітайскіх салдат, зьяўляецца рашэньне кітайскага камандаваньня распачаць буйныя актыўныя апэрацыі ў Прымор'і.

Масавыя арышты вучнёўскай моладзі.

ТОКІЁ, 15-XI. Водлуг паведамленьня з Харбіну, учора ўначы штаб варты арыштаваў 23 вучні-кітайцы 1-й кітайскай гімназіі, якая знаходзіцца пад ведамам дэпартаманту народнай асьветы УК чыгункі. Афіцыйнае паведамленьне аб прычынах арышту кажа так: „Вучні 1-й гімназіі яшчэ ў пачатку савецка-кітайскага канфлікту адмовіліся ўступіць у заснаваны саюз вучняў і ўдзельнічаць у дабраахвотных атрадах для барацьбы з савецкім войскам. Гэтыя вучні адмовіліся таксама падпісаць антысавецкую дэкларацыю. 8-га лістапада яны склікалі сход вучняў, на якім было ўхвалена паладзіць дэманстрацыю пад лёзунгам барацьбы супроць імпэрыялізму. Не зважаючы на перасьцярогу, вучні выйшлі 9-га лістапада на дэманстрацыю ў колькасьці 130 чалавек.

Улада зьвярнула ўвагу на тое, што сярод лёзунгаў дэманстрантаў ня было ніводнага лёзунгу, накіраванага супроць СССР. Увечары ў той самы дзень дэманстранты патрабавалі звольніць дырэктара і інспэктара гімназіі, якія перашкаджалі паладзіць дэманстрацыю, гвалтам выгналі дырэктара і іншых прадстаўнікоў адміністрацыі гімназіі з памяшканьня гімназіі і абралі 50 чалавек для аховы памяшканьня гімназіі.

Арыштаваныя вучні аддаюцца пад суд.

У Саюзных Рэспубліках.

Пры бесперапынцы—280 тысяч аўтамашын у год.

МАСКВА, 13-XI. У Маскву вярнуўся з падарожжа ў Амэрыку галоўны інжынэр Аўтабуду т. Ісаковіч, які паведаміў супрацоўніку ТАСС наступнае аб ходзе праэктаваньня Фордам ніжагародзкага аўтазаводу-волата: „Распрацоўка Фордам тэхналёгічнага праэкту аўтазаводу адбываецца такім чынам, што мы здолеем не пазьней 1-га студзеня, як гэта абумоўлена дагаворам, перадаць іншай амэрыканскай фірме „Остын Кампані", якая ўзяла на сябе, як вядома, распрацоўку будаўнічага праэкту аўтазаводу і кіраваньне будаўнічаю працаю, усе неабходныя даныя для пачатку праэктаваньня.

Увесь праэкт фірма „Остын" павінна здаць нам па дагавору да 1-га красавіка з тым, каб з 1-га мая 1930 году можна было разгарнуць асноўную працу па аўтазаводу. Распрацаваны Фордам тэхналёгічны праэкт мы мяркуем яшчэ перадаць на разгляд і кансультацыю. Пры праэктаваньні заводу прадугледжвасцца магчымасьць павялічэньня яго прадукцыі ў два разы да 242-250 тысяч машын у год (пры бесперапынцы—да 280 тысяч машын). Праэкт зборачнай аўтазаводу пры маім выезьдзе з Амэрыкі быў ужо скончаны. Мы думаем цяпер пусьціць зборачную 1-га чэрвеня, замест намечанага раней 1-га ліпеня 1930 году. Аўтастан ужывае асноўныя захады да забясьпекі аўтазаводу сярэднім тэхнічным складам працаўнікоў і кваліфікаванымі рабочымі. Мы думаем падрыхтаваць 246 чалавек на заводах Форда і каля 36 асоб спэцыялістаў запрасіць з заграніцы".

Больш увагі мінэральным угнаеньням.

МАСКВА, 16-11. Прэзыдыум сельска-гаспадарчай сэкцыі камітэту хімізацыі народнай гаспадаркі правёў абсьледваньне шэрагу каапэрацыйных саюзаў сельска-гаспадарчых таварыстваў УССР і БССР з мэтаю выявіць сваячасьць выкарыстаньня мінэральных угнаеньняў у сельскай гаспадарцы ў веснавую засеўную кампанію 1929 году.

Абсьледваньне выявіла недахопы пры парадкаваньні забясьпекі сельскай гаспадаркі мінэральным угнаеньнем, якія выклікалі на мясцох у шэрагу выпадкаў скрыўленьне палітыкі цэн, скрыўленьне клясавага прынцыпу крэдытаваньня, а таксама празьмернае затаварваньне нізавой сеткі каапэрацыі тукамі пры вострым недахваце іх.

У некаторых мясцох у часе веснавой засеўнай кампаніі адзначалася наліччa нявыкарыстанага мінэральнага ўгнаеньня на складах нізавой с-г. каапэрацыі. Галоўнымі прычынамі, якія спрыялі накапленьню рэштаў, зьяўляюцца недахопы ў парадкаваньні забясьпекаю мінэральнымі ўгнаеньнямі і празьмерна высокія продажныя цэны. Камітэт распрацаваў шэраг практычных прапаноў каб зьнішчыць існуючыя недахопы.

Перад НК Гандлю СССР узьнімаецца пытаньне аб устанаўленьні этыкетных цэн на мінэральнае ўгнаеньне, каб зьнішчыць самавольныя надбаўкі нізавых арганізацый.

Наркамземы УССР і БССР павінны шырока азнаёміць сялянскае насельніцтва з карыстаньнем асноўнымі мінэральнымі ўгнаеньнямі. Саюз саюзаў с.г. каапэрацыі РСФСР, адпаведныя каапэрацыйныя арганізацыі УССР і БССР павінны ўжыць захады з мэтаю зьнішчыць недапусьцімыя скрыўленьні ў галіне ўстанаўленьня цэн крэдытаваньня насельніцтва. Зацікаўленыя ўстановы і арганізацыі павінны паскорыць ажыцьцяўленьне пераходу да сплашной фасфарызацыі глебы ў раёнах, прылеглых да мясцовасьцяў эдабычу фасфарытнай мукі.

КРОКІ ІМПЭРЫЯЛІЗМУ.

(Ілюстрацыя да прамовы Гувэра).

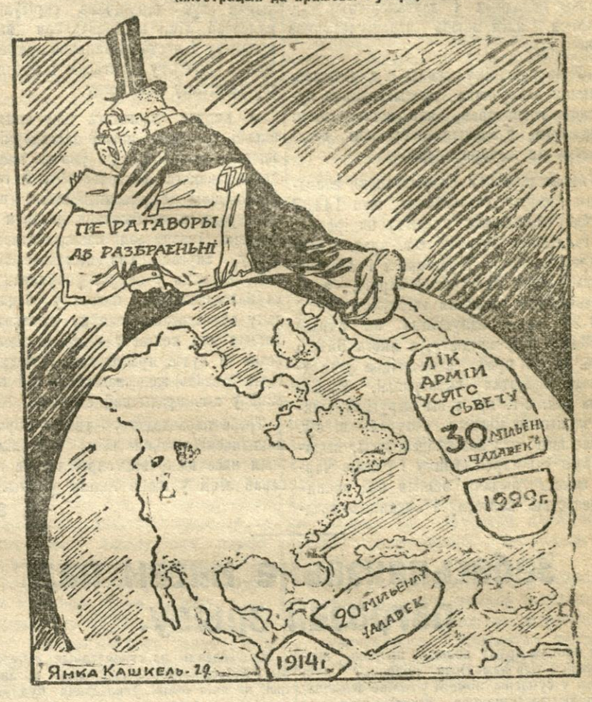

ГУВЭР: Сусьвет можа быць спакойным. Справа разбраеньня хутка ідзе наперад. Сьляды працы па разбраеньню вліяння.

Імпэрыялісты „разбройваюцца"

ПЛЯНЫ „УЦІХАМІРАНЬНЯ" НЕПАСЛУХМЯНЫХ.

ЛЁНДАН, 14-XI. Жэнэўскі карэспандэнт урадавай „Дэйлі Гэральд" паведамляў учора, што Францыя і Італія могуць згадзіцца на ўстанаўленьне роўнасьці між флётамі сярод земных дзяржаў, калі Англія возьме на сябе абавязацельства выступіць з сваім флётам супроць нападаючай краіны, у выпадку вайны між Італіяй і Францыяй.

Дыплёматычны карэспандэнт кансэрватыўнай газэты „Дэйлі Тэлеграф" самым катэгарычным чынам адхіляе завярэньне „Дэйлі Гэральд» аб тым, што ў Лёндане абмяркоўваецца плян «сяродземнага Лёкарно". Як думаюць, ангельскі ўрад у сучасны момант устрымліваецца ад падпісаньня падобных згод, бо галоўнаю мэтаю яго палітыкі зьяўляецца вызваліць Вялікабрытанію ад ваенных згод і абавязацельстваў ваеннага характару ў адносінах да ўсіх дзяржаў, або ў адносінах да якой-небудзь групы дзяржаў.

Францускія Імпэрыялісты могуць быць ізалявanымі.

ПАРЫЖ, 12-XI. Францускія газэты ўстрывожаны сучасным становішчам у пытаньні аб марскіх разброеньнях. Газэты зазначаюць, што ўсё большая дагаворанасьць па пытаньнях марскога разброеньня між Англіяй і Злучанымі Штатамі, заўважанае зьбліжэньне з імі Японіі і, нарэшце, узрастаючыя шансы на пераход у англа-саксонскі лягер Італіі, стварацюць рэальную пагрозу поўнага адмежаваньня Францыі на падыходзячай канфэрэнцыі па пытаньнях аб марскім разброеньні.

Газэты настойліва патрабуюць ад францускага ўраду ўважлівай дыплёматычнай падрыхтоўкі канфэрэнцыі і падкрэсьліваюць неабходнасьць процідзейнічаць спробам англа-саксаў наведаць Японію і Італію з наданьнем ім буйных пазык.

Газэты патрабуюць, каб францускі ўрад цьвёрда абараняў правы Францыі на пабудову падводных лодак і не баяўся-б пэрспэктывы зрыву канфэрэнцыі.

КЛЯСАВЫЯ БОЙКІ ПРАЛЕТАРЫЯТУ З БУРЖУАЗЕЯЙ.

На вуліцах Батхерсту ліецца рабочая кроў.

ЛЁНДАН, 16-XI. Водлуг атрыманых тут паведамленьняў, у Батхерсьце (заходняя Афрыка) утварылася ў сувязі з забастоўкаю сур'ёзнае становішча. Узброеная паліцыя, здаганяючы бастуючых, распачала страляніну на вуліцы, параніўшы мірных праходжых.

Горад фактычна знаходзіцца на ваенным становішчы. Усе прадпрыёмствы зачынены. Забастоўка выбухнула ў сувязі са спробаю прадпрыёмцаў дамагчыся ліквідацыі тубыльскага прафсаюзу.

Паліцыя ў пошуках „дакумэнтаў".

ЛЁНДАН, 16-XI. Карэспандэнт „Дэйлі Гэральд" у Дурбэне паведамляе, нібыта паліцыя канфіскавала значную колькасьць „падбухторваючых намуніцыйных прапагандысцкіх дакумэнтаў".

Эканамічная забастоўка перарасла ў палітычную.

ВЕНА, 16-XI. Сюды паведамляюць з Будапэшту, што бастуючыя гарнякі Шальгатар'яну (Вэнгрыя) абралі новы стачачны камітэт замест арыштаванага жандармэрыяй. Перад жандармскаю ўправаю ў Шальгатар'яне бастуючыя наладзілі дэманстрацыю, патрабуючы вызваленьня арыштаваных сяброў забастовачнага камітэту. Начальнік жандармэрыі згадзіўся вызваліць арыштаваных пры ўмове спыненьня забастоўкі, але рабочыя рашуча адхілілі гэткую прапанову.

Пераўленьне рэфармісцкага прафсаюзу гарнякоў праз начальніка жандармэрыі распачало ўчора перамовы з горным кіраўніцтвам аб скančэньні забастоўкі. Гэта выклікала вялікае абурэньне бастуючых. Вайсковыя вартаўнікі, выстаўленыя ў капальнях Шальгатар'яну, узмацняюцца прысылкаю новай варты. Арышты бастуючых ня спыняюцца. Не зважаючы на гэтыя захады, забастоўка гарнякоў пашыраецца. Рабочыя шэрагу прамысловых прадпрыемстваў Шальгатар'янскага басэйну ўхвалілі зрабіць ім маральную і матар'яльную дапамогу.

Нават буржуазны друк пацьвярджае, што ў раёне Шальгатар'яну бастуе 90 проц. гарнарабочых. Як паведамляе „Ротэ Фанэ", бастуючыя, поруч з эканамічнымі, высунулі шэраг палітычных патрабаваньняў, у тым ліку патрабаваньне легалізацыі кампартыі.

Пад гіпнозам прамовы Гувэра.

БЭРЛІН. Заява Гувэра аб падыходзячым скліканьні канфэрэнцыі для абгаварэньня мерапрыемстваў, ажыўленьня эканамічнага жыцьця НАЗШ зрабіла вялізнае ўражаньне ў нямецкіх гаспадарчых колах. Уплывовыя газэты выказваюць небясьпеку, што Злучаныя Штаты будуць цяпер зварачаць асаблівую вялікую ўвагу на экспарт і гэта створыць моцную пагрозу нямецкаму вывазу.

Разам з тым у нямецкім эканамічным сьвеце выказваюць надзею, што Амэрыка скарыстае Нямеччыну ў якасьці пасрэдніка для эканамічных зносін з СССР. (ТАСС)

КААПЭРАЦЫЮ--ПАД КАНТРОЛЬ МАС.

Полацкі ЦРК „працуе“ па пляну і „наладжвае“ справы. Зьнішчым нядбайнасьці ў справе арганізацыі загатовак мяса. Выправім скрыўленьне клясавай лініі ў галіне крэдытаваньня.

Трэба выправіць скрыўленьне ў машынаснабжэньні вёскі.

У 15 п. існуючай інструкцыі крэдытаваньня с-г. машынамі гаворыцца: „крэдытаваньне кулацкіх гаспадарак як правіла спыняецца і толькі як выключэньне дапускаецца ў выпадках больш складных і доўгакоштных с-г. машын, якія маюць агрыкультурнае значэньне.

У кастрычніку месяцы г. г. Белсельбанкам забаронена крэдытаваньне кулацкіх гаспадарак, але яшчэ гэтым недахопы ў машынаснабжэньні вёскі далёка ня вычэрпваюцца.

Абсьледваньнем скарыстаньня машынага крэдыту ўстаноўлена, што 14437 рублёў машынага крэдыту накіравана ў гандлёвыя звароты с-г. крэд. т-вамі Нараўлянскага, Юравіцкага і Азарыцкага раёнаў Мазырскай акругі,—а па прыблізным падлікам выходзіць, што ў 28-29 годзе адпушчана па акрузе 286169 руб. крэдыту, з якога 95225 руб. ці 33 проц. знаходзіцца ў гандлёвых зваротах каапэрацыі. Вышла гэта так: с-г. кр. т-вы акругі атрымалі машынны крэдыт натурай—ці с-г. машынамі пад абавязацельствы, выдадзеныя імі акрсельбанку і ў сваю чаргу замест выдачы машын пад абавязацельствы калгасаў і бядняцка-серадняцкага сялянства заплатай іх у растэрміноўку на 5 гадоў, яны частку машын прадалі за наяўны рахунак і выручаныя грошы ад іх накіроўвалі ў гандлёвыя звароты каапэрацыі. Такім чынам тут дапушчана скрыўленьне клясавай лініі накіраваньнем машын кулацтву і нескарыстаньнем прадастаўленага крэдыту калгасам і бядняцка-серадняцкаму селянству.

У акрузе да гэтага часу няма яснасьці ў справе новай пастаноўкі машынаснабжэньня пры ўмовах нядаўна арганізованага Белсельснабу. У гэтым становішчы Акрмалжывёлсаюз чакае непасрэднага снабжэньня цэнтрам малочным інвэнтаром малжывёлтаварыстваў, акргалгасаюз выказваецца за тое, каб мець у акрузе ўпаўнаважанага Белсельснабу і пагэтаму зацягвае дачу акрсельсаюзу заяўку на завоз с-г. машын для колгасаў—Акрсельсаюз ня ведае ці будзе працягвацца ў будучым годзе гандаль жалезна-скабянымі тавамі ў с-г. крэдытнай сыстэме.

Трэба перагледзець увесь парадак машынаснабжэньня вёскі і ў бліжэйшым часе выправіць скрыўленьне клясавай лініі ў гэтай галіне работы.

М. З.

Полацкі ЦРК „працуе“.

Аб старым складзе праўленьня Полацкага ЦРК гаварыць ня прыходзіцца, бо яго ўжо няма. Кепска, што апошні выйшаў сухім, а то на чале з старшынёю ЦРК тав. Крэйніным трэба было-б так зьняць, каб паказаць усім іншым, што гэткім працаўнікам, якія займаюцца п'янкай, гульнёй у карты, няма месца ў савецкіх установах.

Застаецца толькі ўспомніць стары склад праўленьня полацкага ЦРК за спадчыну.

Цяпер старшынёю полацкага ЦРК рэкамэндаваны нехта Кавальчук, які зусім ня ведае гэтай працы, адсутнічае кіраўніцтва яго, як старшыні. Сябр праўленьня, які нядаўна прыслужнічаў у царкве, цяпер у ЦРК, кіруе вытворчым аддзелам.

Загадчык гандлёвага аддзелу таксама не адпавядае свайму прызначэньню. Назіраюцца растраты па гандлёвай дзейнасьці, амаль заўсёды нагладзецца няправільнае налажэньне на тавары, напрыклад, на галянтарэю 30-40 пр., на абутак—25 проц. і г. д. у выніку чаго заўсёды ёсьць перавышэньне норм Наркамгандлю. Несваечасова расьцэньваюцца тавары. Расцэнка робіцца заўсёды загадчык крамы, адсюль і выпадкі няправільнай расцэнкі, недаборы і пры расцэнках. Ёсьць і выпадкі несваечасовай закупкі тавару, неўзгадненьня з загадчыкам крамы адносна асартымэнту, у выніку чаго цэлы шэраг непаразуменьняў (крама № 14). За педаглядам па аддзелу садовіны, вінаград, ігрушы і інш. садовіна згноена больш як на 1000 руб.

Па закупцы гародніны ёсьць сувязь з прыватнікам, у якіх закупаюцца розныя прадукты. Закваска капусты там таксама робіцца ў прыватніка Галеркіна на асабістых умовах.

Дравяныя загатоўкі полацкі ЦРК прапусьціў. Сярэдняе налажэньне на тавары за жнівень і верасень месяцы перавышае ў сярэднім нормы Наркамгандлю на 2-3 проц.

Наогул праца полацкага ЦРК ужо відавочна з таго факту, што апошняя праваліла цалкам сацыялістычнае спаборніцтва з аршанскім ЦРК.

Адпаведныя органы павінны зьвярнуць увагу на такія ненармальнасьці ў працы полацкага ЦРК і як мага хутчэй узьняць працу апошняга.

Рабочы.

Забесьпячэньне мясам пад пагрозай зрыву.

У нашым друку досыць шырока асьвятляліся тыя адмоўныя працэсы, якія ёсьць у сучасны момант у галіне жывёлагадоўлі (зьмяншэньне стада), якія пры ня ўжываньні своечасовых і рашучых захадаў могуць мець адбітак, як на агульным становішчы сельскай гаспадаркі, так асабліва на справе забесьпячэньня прадуктаў мясам. Дырэктывы, дадзеныя ў галіне жывёлагадоўлі, прадугледжваюць шэраг захадаў (кантрактацыя маладняка, павялічэньне асыгнаваньняў і г. д.), якія выводзяць нашу жывёлагадоўлю на больш шырокі шлях далейшага разьвіцьця ў адпаведнасьці з тымі запатрабаваньнямі, якія прад'яўляюцца да жывёлагадоўлі ўсёй народнай гаспадаркі краіны.

Зразумела, што правадзімыя мерапрыемствы дадуць хуткі эфэкт у адносінах да агульнага павялічэньня і палепшаньня стада, але таварнасьць мяса для забесьпячэньня гарадоў ад гэтых мерапрыемстваў можа павялічыцца толькі праз 1-2 г.

Таму асноўным шляхам для павялічэньня колькасьці мяса ў бягучым годзе было прызнана правядзеньне адкормачных апэрацый у масавым маштабе.

Пры падрабязным падліку выявілася, што ў БССР, пры наяўнасьці шырокай сеткі броварных і крахмальных заводаў, ёсьць поўная магчымасьць адкармліваць за зімовы пэрыяд мінімальна на 40000 п. дадатковага мяса.

Да гэтага часу справа адкорму жывёлы ў БССР мела выпадковы характар, адкармлівалася ўсяго каля 1000 шт. Неабходна сказаць, што да гэтага часу маюцца кармы на заводах у выглядзе рэшткаў ад браварніцтва ў большай частцы проста вылiваліся. Да таго яшчэ, большасьць савгасаў, дзе знаходзяцца заводы, маюць вялікія лішкі грубых кармоў (сена, салома), якія да гэтага часу вывазіліся за некалькі вёрст для продажу замест скарыстаньня іх на месцы для адкорму.

У адносінах да адкорму сьвіней у БССР ёсьць яшчэ лепшыя магчымасьці ў відзе скарыстаньня астаткаў у сталовых і вякярнях у буйных гарадох.

Па мінімальных падліках мы можам у бягучым годзе адкарміць праз наш абагулены сэктар да 15000 штук сьвіней, што вясьць дадаткова каля 60.000 пудоў мяса і сала.

Яшчэ ў жніўні месяцы СНК Беларусі абавязаў Белсельтрэст, Белдзяржсьпірт і Белмясгандаль пабудаваць да 1-XI 36 хлявоў на 3600 штук дадаткова да маючыхся старых хлявоў на 2700 шт., а ўсяго да 1-XI павінна быць падрыхтавана месц на 6300 шт.

Адначасова было ўскладзена на Белмясгандаль пабудаваць 3 адкормачныя пункты для сьвіней у Менску на 500 штук, у Віцебску і Гомелі па 250 штук. Такія-ж заданьні былі даны Белкаапсаюзу, Малочсаюзу і Калгассаюзу, якія павінны былі арганізаваць адкорм 4500 шт. сьвіней у калгасах і нізавых органах спажывецкай каапэрацыі і Малочсаюзу.

Ня гледзячы на своечасовыя дырэктывы і забесьпячэньне грашыма, арганізацыі, на якія было ўскладзена будаўніцтва і арганізацыя адкорму, прааўлялі і прааўляюць бяздушны фармалізм і цераніну пры выкананьні гэтага важнейшага дзяржаўнага мерапрыемства.

У Наркамгандлю ёсьць цэлы шэраг дакумэнтаў, якія гавораць, што зацікаўленыя арганізацыі не надалі гэтай рабоце належнага ўдарнага характару і ня выявілі належнай пільнасьці да пытаньня рабочага снабжэньня.

Усе арганізацыі спачатку прабавалі адцягнуць увагу ўрадавых органаў ад гэтых мерапрыемстваў, матывіруючы то адсутнасьцю будаўнічых матар'ялаў, то адсутнасьцю грошай, а то тым, што скончыўся будаўнічы сэзон і г. д.

Лесбел недастаткова адказна адносіўся да пытаньня забясьпечаньня гэтага будаўніцтва лесаматар'ялямі, часта выяўляў цераніну, дзякуючы чаму і сарвалася будаўніцтва аднаго хлеву для 100 галоў. Белдзяржсьпірт доўга адмаўляўся прадаставіць месца для пабудовы гэтых вазлоен каля сваіх заводаў. Белкаапсаюз і Малочсаюз замест справы часта займаліся непатрэбнай перапіскай аб сродках, не разумеючы, што гэта ёсьць іх непасрэдная задача па забясьпечаньні рабочага снабжэньня. Нават ня ўсе Акрыканкомы выявілі дастатковую пільнасьць да выкананьня даных СНК дырэктыў.

Можна цьвёрда сказаць, што кожны крок для выкананьня гэтага мерапрыемства браўся боем і барацьбой з фармалізмам, якога яшчэ шмат у нашых установах, цераніной і бяздушным бюракратызмам.

Сёньня яшчэ паасобныя арганізацыі не дацэньваюць значэньня адкормачных апэрацый. Каапэрацыйныя арганізацыі абмежаваліся пісьмовай прапановай сваім органам на мясцох аб адкорме, а гандлюючыя мясам арганізацыі злачынна марудзяць з дастаўкай жывёлы на тыя заводы, якія ўжо працуюць, і ў тыя памяшканьні, якія ўжо ёсьць.

Пры гэткіх адносінах стваравецца пагроза асноўнаму вучастку справы рабочага снабжэньня.

Неабходна ўмяшацельства грамадзкасьці для нажыму на ўсе арганізацыі, на якія ўскладзен адкорм. Неабходна грамадзкая траўля тых кіраўнікоў, якія дазваляюць сабе дапушчаць дзсяньні, якія могуць сарваць гэтую справу.

Яшчэ ня позна некаторыя памылкі выправіць. Трэба зараз-жа ўкласьць значэньне гэтага мерапрыемства і забясьпечыць яго поўнае выкананьне.

Трэба са ўсёй рашучасьцю заявіць усім кіраўнікам тых арганізацый, на якія ўскладзены адкорм, што партыя і савецкая ўлада не дазволяць нікому сарваць справу забясьпечаньня працоўных мясам. Адгэтуль і вывады абавязаны зрабіць яны самі.

Абрамсон.

На бесперапынны тыдзень.

Гомель, 17-11. ЦРК перавёў 100 магазынаў на бесперапынны тыдзень і адчыніў шэраг дадатковых магазынаў. Пераход на бесперапынны тыдзень патрабаваў да 50 новых супрацаўнікоў. Усе гэтыя месцы запаўняюцца рабочымі ад варштату. Каб падрыхтаваць іх для каапэрацыйнай работы, ЦРК адчыніў для іх курсы. Апроч гэтага, адчынены курсы для перападрыхтоўкі прадаўцоў і заг. крамамі.

Зараз ЦРК арганізаваў брыгаду з ліку каапэрацыйнага актыву і камандыраваў яе ў раёны для загатоўкі бульбы.

Плян па загатоўцы бульбы выканан.

Полацкае раённае крэдытнае таварыства своечасова распачало загатоўку бульбы. Быў складзены спэцыяльны плян правядзеньня загатовак. Па сельсаветах праведзены сялянскія сходы, дзе займалі асаблівае месца пытаньні загатовак бульбы і наогул загатовак. На гэтых сходах заможная частка насельніцтва (Салонецкі сельсавет) імкнулася сарваць кампанію.

Беднякі, у саюзе з серадняками, паказалі сваю адданасьць пралетарскай дзяржаве. Яны, як адзін, выступілі супроць кулакоў і іх падпявалаў. Яны вынесьлі пастановы, каб бульбу здаваць каапэрацыйным арганізацыям.

Раённы плян выканан цалкам. Загатоўкі працягваюцца.

М. С.

Мяшкі прымаюцца ў каапэрацыйных крамах

Цэнтральныя каапэрацыйныя арганізацыі далі ўказаньні мясцом, што прыём мяшкоў будзе праводзіцца ў крамах ЦРК і спажывецкай каапэрацыі.

Узмацніць тэмпы загатовак семя лёну.

З дэкады ў дэкаду тэмп загатовак семя лёну падае. За 15 дзён лістапада выканана толькі 10 проц. месячнага пляну. Белкаапсаюз адпушчаныя для здатчыкаў семя лёну 351 тону падсонечнага алею скарыстаў для іншых мэт. Кантрактанты не атрымалі абумоўлены дагаворамі алей. Нядбайнасьць Белкаапсаюзу грае на руку клясаваму ворагу—кулаку

ТЭМП ЗАГАТОВАК СЕМЯ ЛЁНУ ПАДАЕ.

Семя лёну, як вядома, зьяўляецца сыравінай для аднэй з буйных галін нашай харчавой прамысловасьці, якая дае для плянавага забясьпечаньня такі неабходны прадукт, як расьлінны алей. Пры агульнай напружанасьці балянсу харчавога забясьпечаньня краіны і недастатковасьці тлустасьці, пытаньне аб максымальным павялічэньні вырабу расьліннага алею мае вялізарнае значэньне.

Калі верасьнёўскі месячны плян па загатоўцы семя лёну выканан з значным правышэньнем, дык у кастрычніку плян выканан усяго на 88 проц., а за 15 дзён лістапада месячны плян выканан толькі на 10 проц. Наогул, пачынаючы з кастрычніка, з дэкады ў дэкуду загатоўкі семя лёну падаюць і чым далей, тым больш.

Справа з загатоўкай семя лёну абстаіць з рук вон кепска па ўсіх акругах за выключэньнем Віцебшчыны, якая заканчвае выкананьне свайго гадавога пляну.

У чым-жа прычыны такога падзеньня тэмпу загатовак?

Адна з прычыны—гэта сьпячка загатоўчых апаратаў усіх сыстэм і тое, што мясцовыя савецкія і грамадзкія арганізацыі зусім не ўдзялялі ўвагі выкананьню пляна па загатоўках семя лёну. Прыклад Віцебшчыны добра сьведчыць аб тым, што, калі мясцовыя арганізацыі ў сваёй працы ўдзяляюць увагу загатоўкам гэтай сыравіны, дык і вынікі больш чым здавальняючыя. Сапраўды акрвыканком і райвыканкомы Віцебшчыны з самага пачатку загатоўчай кампаніі пытаньню загатовак семя лёну ўдзялялі столькі-ж увагі, як загатоўкам хлеба і іншых культур.

НЯДБАЙНАСЬЦЬ БЕЛКААПСАЮЗУ.

Другая і вельмі сур'ёзная прычына, якая, бязумоўна, не магла не адбіцца на падзеньні тэмпу загатовак, заключаецца ў тым, што Белкаапсаюз і яго нізавая сыстэма, адпушчаныя спэцыяльна для забясьпечаньня здатчыкаў семя лёну 351 тону падсонечнага алею скарысталі для іншых мэт.

Тут трэба дадаць, што па дагаворах з кантрактантамі дзяржава абавязалася выдаць ім у IV квартале 1928-29 г. 20 проц. прылічваючагася ім па дагавору алею.

З шэрагу акруг — Гомельшчыны, Бабруйшчыны, Полаччыны і Меншчыны паступаюць зьвесткі аб тым, што тэрмін забясьпечаньня кантрактантаў падсонечным алеем даўно скончыўся, а ў акрузі ён не завезен. Пачалі правяраць у чым тут справа. Аказваецца Наркамгандлю, як мы ўказвалі, адпусьціў спэцыяльна для гэтай мэты 351 тону алею з паказаньнем якой акрвзе і колькі трэба яго завезьці.

Праверылі, як стаіць справа з гэтым алеем у Белкаапсаюзе. Прадстаўнікі апошняга запэўнялі, што падсонечны алей імі завезен у акругі і што а месцы дадзена паказаньне аб мэтах яго прызначэньня. Між тым, як мы гаварылі вышэй, у акругах ніякіх указаньняў па гэтаму пытаньню няма і нават, ня гледзячы на ўсе запэўненьні, у самім Белкаапсаюзе копіі свайго распараджэньня знайсьці не змаглі.

НЯДБАЙНАСЬЦЬ ГРАЕ НА РУКУ КУЛАКУ.

Зараз з упэўненасьцю можна ўжо сказаць, што кантрактанты і наогул здатчыкі семя лёну падсонечнага алею не атрымалі і цяпер упаўне будзе зразумелым падзеньне тэмпу загатовак гэтай вельмі важнай для нас сыравіны. Такім чынам нядбайнасьць, а можа і шкодніцтва, некаторых працаўнікоў з апарату Белкаапсаюзу прывялі да таго, што мы маем сур'ёзную пагрозу нявыкананьня пляну загатовак семя лёну. З другога боку, дзякуючы такой нядбайнасьці Белкаапсаюзу, кантрактанты могуць рабіць вывады, што кантрактуючыя арганізацыі ня выконваюць сваіх абавязацельстваў па дагаворах і такое становішча можа адбіцца на далейшай рабоце ў галіне кантрактацыі.

Нельга не адзначыць і таго, што Паляводсаюз, ведаючы добра аб умовах дагавораў з кантрактантамі, не падумаў пракантраляваць, як яны выконваюцца і своечасова забіць трывогу ў пытаньні з забясьпечаньнем падсонечным алеем здатчыкаў семя лёну.

Такая нядбайнасьць Белкаапсаюзу і Паляводсаюзу, бязумоўна, грае на руку нашаму клясаваму ворагу—кулаку, які кожную нашу памылку, кожную недарэчнасьць у нашай працы скарыстоўвае ў сваіх мэтах, каб весьці сваю агідную справу супроць мерапрыемстваў партыі і ўлады. Трэба мець на ўвазе, што семя лёну зьяўляецца ня менш, а часта і больш цікавым таварам для кулацкай спэкуляцыі, чым харчавыя прадукты. Мы ведаем, што кулацкія элемэнты вёскі хаваюць і спэкулююць семям лёну таксама, як гэта яны робяць і з іншымі харчавымі культурамі.

УЗМАЦНІМ ТЭМП ЗАГАТОВАК.

Трэба прыняць усе меры ўзьдзейнічаньня, каб прымусіць кулака ў самы кароткі тэрмін здаць семя лёну.

Трэба неадкладна выправіць нядбайнасьць Белкаапсаюзу і завесьці на месцы адпаведную колькасьць падсонечнага алею для забясьпечаньня ім кантрактантаў. Мясцовыя арганізацыі павінны растлумачыць бядняцка-серадняцкім масам вёскі аб прычынах затрымкі з забясьпечаньнем здатчыкаў семя лёну алеем і заявіць, што савецкая ўлада і партыя вінаватых па галоўцы не пагладзяць.

Неабходна ў працягу лістапада разгарнуць загатоўчую працу так, каб выканаць поўнасьцю плян загатовак, што забясьпечыць сыравінай харчовую прамысловасьць і тым самым утварыць магчымасьць для выкананьня пляну забясьпечаньня краіны расьлінным алеем.

За такую-ж нядбайнасьць Белкаапсаюзу ў пытаньні забясьпечаньня здатчыкаў семя лёну, за нядбайнасьць, якая грае на руку нашаму клясаваму ворагу-кулаку, зрывае нашу працу і падрывае самую ідэю кантрактацыі, вінаватыя павінны быць знойдзены і моцна ўдараны па руках.

В. Зайцаў.

Беларускі падарунак--гораду-рэвалюцыянэру.

Дзецкасельскі вакзал, пляцформы, пэрон перапоўнен нязвычайным, шматлікім народам. У паветры стаіць шум, сьмех, радасны настрой, гучныя гутаркі... Мора сьцягоў, якія маюць за сабой шмат славутых гістарычных станронак,—разьвіваюцца над галовамі.

Гэта прыйшлі магутнымі, стройнымі калёнамі рабочыя і служачыя многіх фабрык і заводаў, прадпрыемстваў і ўстаноў спаткаць Беларускую рабоча-сялянскую дэлегацыю чырвоных эшалёнаў.

Набягала ўрачыстая хвіліна... Усе настаражыліся... Рэхам пранеслася гучнае „ура“... загрымэлі аркестры... Цягнік спыніўся...

Адбыўся імправізіраваны мітынг. Ліліся патокам гарачыя, шчырыя прывітаньні рабочых „Пуцілаўца“, „Чырвонага трохкутніка“, заводу „Чырвонага Сьцягу“, фабрыкі імя Халтурына і шмат іншых: ў гэтыя хвіліны ўсё і і ўсе былі наэлектрызаваны. Некаторыя з нашых дэлегатаў хваляваліся. Момант быў такі, які нельга апісаць, цяжка перадаць.

Не, гэта ня простае спатканьне, ня простыя гутаркі, гэта была сапраўды сувязь, братэрская салідарнасьць працоўных розных рэспублік, зьвязаных адными ідэямі, мэтамі; замацаваньне і працяг моцнага саюзу рабочае клясы і перадавога сялянства.

Адказныя словы беларускіх дэлегатаў: селяніна Яноўскага, мэталіста зав. „Энэргія“—Цыпкіна, Крука ад чыгуначнікаў, ад зав. «Чырвоны Кастрычнік»—Дамароцкага—яшчэ больш, яшчэ мацней надала натхненьне ўсім і здавалася, што ня будзе канца тай магутнай радасьці, якая ўсіх ахапіла.

Па сканчэнані мітынгу адбылася арганізаваным парадкам, на чале з беларускай дэлегацыяй, дэманстрацыя па вуліцы. Былі пададзены аўтамабілі і дэлегацыя пад воплескі і баявыя рэвалюцыйныя сьпевы накіравалася ў гасьцініцу.

Знаёмства з Ленінградам.

Ня трацячы часу, зараз-жа пасьля прыбыцьця, дэлегацыя ў поўным складзе рушыла на „заваёвы“ рэдкасьцяў Ленінграду.

Першае „візытнае“ наведваньне было на хлебазавод—волат, мэханізацыя якога дахоздзіць ды дробязяў і дзе сутачная выпечка дасягае 12.000

«Вось узяць да перанесьці на нашу менскую глебу такі завод—„жыцьцё было-б“,—глухім басам сказаў менскі дэлегат. «Зусім правільна»,—падхапілі іншыя. Уважліва разглядалі і паважна расхажвалі дэлегаты па вялізарнаму, неабсяжнаму для вока, дому каапэрацыі. Вітрыны пасажу ўжо дюжа «спакушалі» многіх.

О-о-о-о-о яны ўплываюць гіпнозам!... Вялікае ўражаньне зрабіў 8-кілёмэтравы Пуцілаўскі завод—асабліва пракатны і трактарны цэхі. Апошні быў літаральна надоўга—атакаваны і грунтоўна прагледжан да самых малых дробязяў.

І колькі зараз гэткіх пуцілаўскіх трактараў узорваюць і ўзрыхляюць беларускую савецкую зямлю!..

Саха, вядомая беларуская саха, памірае... без звароту... назаўсёды... Зьдзіўленьне выклікаў Маскоўска-Нарвскі дом культуры, нядаўна пабудаваны. Праўда, ёсьць чым захапляцца! Гэты нарыс не дае магчымасьці аб ім асоба пагаварыць. Сувязь часта набывае разнастайныя формы. Характэрна, што на другі дзень свайго прабываньня—1.000 ленінградзкіх камсамольцаў на чале з беларускай дэлегацыяй прадэфіліравала па гораду да бадаеўскіх складаў, дзе ішла пільная праца па разгрузцы бульбяных эшалёнаў і дэлегаты засталіся вельмі задаволенымі, калі сваімі вачыма пераканаліся, што справа знаходзіцца ў надзейных руках.

Аднак, вернемся да выдатнасьцяў сёньнешняга дню. Эрмітаж пакінуў пасьля шалёнае ўражаньне. Некаторыя і зараз яшчэ ня могуць супакоіцца. Грандыёзныя малюнкі, шэраг карцінных галярэй розных эпох—даказаў тую вялізарную каштоўнасьць, якой мае права ганарыцца Эрмітаж—рэзэрвуар лепшых малюнкаў заходня-эўрапейскіх мастакоў.

Чужаземныя прафэсары прыяжджаюць спэцыяльна ў Расею, дзе цэлымі месяцамі, гадамі працуюць і вывучаюць Эрмітаж і нядарам нашы дэлегаты доўга абменьваліся думкамі, доўга разважалі і зьдзіўляліся бачаным.

Гістарычныя равеліны*) поўныя лягенд, вядомыя карцэры, выключныя па лютасьці Ірады**)—вось патрасаючая карціна, якая ўкаранілася ў дэлегатаў пры аглядзе Петрапаўласкай крэпасьці. Гэта далёка ня ўсё—працягвалі кіраўнікі экскурсіі. Вязьняў муравалі. Чалавек, які трапіў сюды, у росквіце жыцьця і сіл,—ніколі назад ня выходзіў. Пытаньне зразумелае: або вар'яцеў, або інш. Да, гэткія былі прыгожасьці самаўладнай усяе Расеі... Дэлегаты не прамінулі і ўсыпальніцу Петрапаўласкай крэпасьці, у якой знаходзяцца труны ўсіх цароў, дзяржаўчыкаў, словам увесь дом дынастыі Раманавых, пачынаючы з Кацярыны II-й і... да Мікалая II-га...

„Не прывялося «сьвятлейшаму», апошняму дзяржаўчыку тут адпачываць—жартавалі дэлегаты.

„Шкада, а то была-б поўная калекцыя,“—працягвалі дэлегаты. Настрой у дэлегатаў быў узьняты і даходзіў часам да кульмінацыйнага пункту.

Барацьба рабочае клясы на працягу гадоў, дзесяцігодзьдзяў за эканамічныя і палітычныя патрабаваньні; сялянскія паўстаньні, бунты на працягу стагодзьдзяў супроць абшарнікаў; усьвядомленьне і палітычнае выхаваньне рабочых; падрыхтоўка да скіданьня цара; кіраўнічая роля камуністычнай партыі ва ўсім руху, карэньні Кастрычнікавай рэвалюцыі, якія зьмялі ўвесь шматгадовы хлам—аб гэтым красамоўна і пераканаўча расказваў Музэй Рэвалюцыі, якія мае ў сваіх мурох багаты, сабраны матар'ял.

«Зараз я магу сьмела памерці, пасьля таго, што тут бачыў“, — радасна сказаў селянін—дэлегат Ціткоў.

Здорава сказана—а-а-а-а-а!!...

Аб рабоце і структуры ЛСПО гаварылася з дэлегатамі ў спэцыяльных нарадах, прыёмах. Пытаньняў было шмат. Кожны дэлегат выяўляў інтарэс. Гэта былі не вечары пытаньняў і адказаў, гэта ўсё прыймала **выгляд справаздачы**. ЛСПО рабіла справаздачу перад сапраўднымі гаспадарамі братэрскай рэспублікі і нічога дзіўнага, што усё гэта насіла цёплы, дзелавы характар.

Дэлегаты яшчэ пасьпелі пабываць у цырку, аб якім з захапленьнем гаварылі і ў драматычным тэатры на вядомай пастаноўцы „Рэйкі гудуць“, якая адбівае адносіны спэцыялістаў да працы ў савецкім апараце дзяржавы

Бязумоўна, гэта прабываньне, гэты чатыры гістарычныя дні застануцца надоўга ў памяці нашых дэлегатаў, якія атрымалі пэўную закалку і палітычную зарадку,

„Па прыезьдзе дамоў, — казалі дэлегаты,—раскажам нашым рабочым і сялянам аб вялікім горадзе-рэвалюцыянэры“.

Позна вечарам, 31 кастрычніка, цягнік ласкава прыняў іх і яны паехалі дамоў, каб заўтра зноў узяцца за працу з падвойнай энэргіяй, з падвойнай сілай—дзеля працягу пабудовы Беларусі вольнай, савецкай, сацыялістычнай.

Р. Гузікаў.

*) Равеліны—казэматы дзя зьняволеных вязьняў.

**) Ірады—наглядальнікі і камэндант крэпасьці.

Дзе павінен быць адчынены Беларускі Палітэхнічны інстытут.

(У парадку абгаварэньня).

Нарада культурных працаўнікоў ЦСПСБ выказалася за адчыненьне ВТНУ ў Гомелі. Цэнтральнае бюро сэкцыі навуковых працаўнікоў, якое абгаварвала гэтае пытаньне, ня вырашыла яго яшчэ канчаткова, але знаходзіць мэтазгодным адчыніць ВТНУ ў Менску. А калі існуюць розныя думкі па гэтаму пытаньню, значыцца гэтае пытаньне ня мае дастатковай яснасьці.

Паколькі 24 лістапада склікаецца агульна-гарадзкі сход навуковых працаўнікоў і інжынэраў для абгаварэньня гэтага пытаньня, дык пажадана, каб да сходу абмеркаваць гэтае пытаньне на старонках друку, каб вакол гэтага пытаньня стварыць грамадзкую думку. Трэба надзвычайна дакладна абмеркаваць матывы за і супроць.

Якую перавагу мае Гомель перад Менскам у гэтым пытаньні? Гомель ня так перагружаны як Менск і таму там лягчэй падшукаць часова да пабудовы спэцыяльнага будынку Інстытуту—памяшканьне для разьмяшчэньня лябараторый і ўстановак Інстытуту. Там не такі востры жыльлёвы крызіс, а таму лягчэй знайсьці памяшканьне для прафэсуры і пад інтэрнаты студэнтаў Інстытуту.

Самае-ж галоўнае гэта тое, што ў Гомелі і яго ваколіцах знаходзяцца буйныя прамысловыя прадпрыемствы, а гэта надзвычайна важна з пункту гледжаньня ўвязкі выкладаньня з бесперапынна-вытворчай практыкай студэнтаў на прадпрыемствах.

Затым мэтазгодна, каб сетка вышэйшай адукацыі была б больш роўнамерна разьмеркавана па тэрыторыі Рэспублік.

Але ёсьць цэлы шэраг палажэньняў, якія гавораць выключна за Менск.

У Менску таксама ёсьць цэлы шэраг прамысловых прадпрыемстваў. Калі Палітэхнічны Інстытут будзе ў Менску, ён ня будзе зусім адарваны ад прамысловых прадпрыемстваў, хоць гэтыя прамысловыя прадпрыемствы і ня маюць таго маштабу вытворчасьці, як у Гомелі.

Што датычыцца іншых прамысловых пунктаў Беларусі—Віцебска, Бабруйска, Барысава, дык некаторыя з іх нават бліжэй да Менску і шляхі зносін з імі з Менску больш выгодныя, чымся з Гомелем. Што-ж датычыцца такіх пунктаў, як Магілеў, Рэчыца, дык яны знаходзяцца бліжэй да Гомелю, чымся да Менску, але адległасьці на Беларусі ня так вялікія, каб гэта магло перашкодзіць пабудове Інстытуту ў Менску.

Менск, выходзячы з чыста беларускіх асабліваснасьцяў, мае цэлы шэраг важных пераваг перад Гомелем.

У сучасны момант усюды па СССР адчыняецца і пашыраецца цэлы шэраг ВНУ. У зьвязку з гэтым зараз востра стаіць пытаньне з укамплектаваньнем ВНУ складам прафэсароў і выкладчыкаў.

Прафасараў не хапае. Адчыненьне Інстытуту ў Гомелі немэтазгодна яшчэ і таму, што для яго патрабуецца больш 200 чалавек выкладчыкаў, а дзе іх адразу ўзяць?

У Менску ёсьць унівэрсытэт, арганізуецца Навукова-Дасьледчы Інстытут Прамысловасьці пры СНК, маецца Акадэмія Навук і Навукова-Дасьледчы Інстытут Сельскай і Лясной Гаспадаркі.

Як Акадэмія, так і Навукова-Дасьледчы Інстытут значна хутчэй і лягчэй змогуць сабраць найбольш сур'ёзныя сілы для работ у сябе, чымся гэта зможа зрабіць Палітэхнічны Інстытут, таму што навуковыя сілы будуць імкнуцца да працы ў Навукова-Дасьледчых установах.

Навукова-Дасьледчы Інстытут Прамысловасьці будзе мець у сваім складзе больш 100 чалавек працаўнікоў, з якіх значная колькасьць будзе такладаньня лекцый у Палітэхнічным Інстытуце.

Затым Унівэрсытэт і Акадэмія Навук таксама дадуць цэлы шэраг выкладчыкаў для выкладаньня лекцый у Інстытуце. Гэта створыць сур'ёзную базу выкладчыкаў для Інстытуту. Новыя прафэсарскія сілы, якіх трэба будзе яшчэ дадаткова запрасіць з іншых частак Саюзу, значна хутчэй паедуць на працу ў Менск, чымся ў Гомель. У Менск, як рэспубліканскі цэнтр, дзе згрупавана ўсё кіраўніцтва, як у горад, які мае больш жывы імпульс, чымся Гомель, згаджаюцца пайсьці на працу больш сур'ёзныя сілы. У Гомель будуць ісьці неахвотна і наўрад ці спачатку сваёй працы Палітэхнічны Інстытут у Гомелі будзе мець дастатковую колькасьць выкладчыкаў.

У гэтых адносінах Менск мае перавагу перад Гомелем. Апроч таго трэба проста сказаць, што ў Менску ў ВСНГ, Дзяржпляне і ў трэстах сабраны найбольш буйныя сілы інжынэраў і эканамістаў, чаго няма ў Гомелі, апроч адзіных выпадкаў. Бязумоўна, лепшыя інжынэрна-тэхнічныя сілы названых установ можна будзе скарыстаць у якасьці выкладчыкаў. Затым паміж Палітэхнікумам, ВСНГ і трэстам у Менску наладзіцца больш шчыльная сувязь, чымся гэта будзе ў Гомелі, а таму Палітэхнічны Інстытут будзе мець большую карысьць.

Але аб арганізацыі Палітэхнічнага Інстытуту ў Менску можна гаварыць толькі пры аднэй абавязковай умове, што спачатку будзе пабудавана памяшканьне Інстытуту, інтэрнат для студэнтаў і кватэры для часткі прафэсараў, бо бяз гэтага ніякім чынам нельга будзе разьмясьціць Інстытут у Менску, пры яго перагружанасьці.

Пытаньне аб месцы адчыненьня Палітэхнічнага Інстытуту надзвычайна важнае і яго ўсебакова і дакладна трэба абгаварыць цэламу шэрагу зацікаўленых устаноў і грамадзкіх арганізацый.

Прафэсар **Н. Серада.**

Памылкі і „памылачкі“*)

Мімікрыя—здольнасьць некаторых жывёл зьменьваць сваю афарбоўку, дапасоўваецца да неважаючых фарбаў прыроды. Гэты заалёгічны тэрмін можна дапасаваць ня толькі да жывёл, але і да людзей і да іх твораў. Гэта той выгляд маскіроўкі, калі пад пралетарскім „ідэалёгічна вытрыманым“ сэнсам хаваецца зусім непралетарскі сюжэт, сюжэт вельмі няяўнай сьвежасьці.

У такім прыблізна сэнсе пададзен твор Нікановіча „У палявых дарогах“ („Маладняк“ № 8, 1929 г.).

Гэта твор чэхаўскага псыхалёгічна-апісацельнага тыпу („В степи“ Чэхава).

Тут характар вазьніцы, дарожныя ўражаньні, апісаньні прыроды, асаблівасьці дзяўчыны-студэнткі. Апошняе пададзена ў наіўных сантымэнтальных тонах.

Потым закінуты хутар, з слабавольным гаспадаром, з паміраючай парадзіхай і з трыма п'янымі бабамі, паскорыўшымі сьмерць парадзіхі. І канец. „У адзін з такіх вечароў, калі мы ўспаміналі перажытае, яна (студэнтка. С. Л.) гаварыла: „Я ўспомніла сёньня тую жанчыну якая памерла ў палявых дарогах... Ты не забыўся? Ну, вот. Так таина расцэньваецца чалавечае жыцьцё з-за пашае некультурнасьці і дзікунства.

„Мы доўга маўчалі“.

— Ня тут наша месца.—Устала. Вочы бліжэлі.

— „Пайду ў наша палявыя дарогі...

Я з шчырасьцю ціснуў яе руку“.

Здаецца даволі выхвальна. Так меначіта і павінна разважаць студэнтка, скончыўшая пралетарскі ВУЗ.

Але справа ў тым, што ідэі народніцтва аджылі свой век даўно. У якія „палявыя дарогі“ пойдзе студэнтка? У які час адбываецца дзея? Гэта ўсёроўна. Новай вёскі, і наогул вёскі няма. Пад добрую думку ў канцы не падведзена ніякага сацыяльнага базысу. Мы бачым 5 чалавек, уяўляючых гэтыя палявыя дарогі. Чаму яны адарваны ад вёскі? Чаму яны ня ідуць у калгас? І калі лічыць гэтых людзей тыпавым аб

САВЕЦКІ АПАРАТ ПЕРАД НОВЫМІ ЗАДАЧАМІ

„Выкананьне пастаўленых перад савецкай краінай задач у галіне правядзеньня паскоранага тэмпу індустрыялізацыі і сацыялістычнай рэканструкцыі сельскай гаспадаркі патрабуе сыстэматычнай перабудовы ўсяго апарату дзяржаўнага кіраўніцтва ў сэнсе правядзеньня яго ў адпаведнасьці з сыстэмай нашай гаспадаркі і задачамі сацыялістычнага будаўніцтва“.

XVI канфэрэнцыя УсеКП(б).

Аб некаторых момантах інструкцыі пра выбары ў саветы.

(У парадку абгаварэньня).

За апошнія два гады значна пашыраны правы і абавязкі нізавых органаў улады, амаль што па ўсіх галінах іх працы. Здаецца, няма ніводнага наркамату або цэнтральнай установы, дзе-б функцыі кіраўніцтва ня былі ў той або іншай меры дэцэнтралізаваны, з перадачай гэтых функцый нізавым органам улады—райвыканкому і савету.

Рашаючую ролю ў гэтых адносінах адыграла пастанова ЦВК і СНК БССР за 22-XII-1927 г. пра рэарганізацыю і спрашчэньне савецкага апарату і пашырэньні праў мясцовай улады. Гэтая пастанова цалком сябе апраўдала, значна палепшыўшы савецкі апарат і наблізіўшы яго да насельніцтва. Удалы вопыт гэтай пастановы паставіў перад урадам БССР пытаньне аб далейшым пашырэньні праў мясцовых органаў улады, у выніку чаго 17-IX-1929 году была прынята новая пастанова ЦВК і СНК БССР пра рэарганізацыю і спрашчэньне савецкага апарату і пашырэньне праў мясцовай улады.

Але на вялікі жаль, ёсьць адна вельмі важная, калі ня самая важная, галіна савецкага будаўніцтва, па якой наша заканадаўства ў гэтых адносінах стаіць за апошнія два гады на мёртвай кропцы. Я маю на ўвазе інструкцыю аб выбарах у саветы. Возьмем, напрыклад, главу V інструкцыі „Аб парадку аднаўленьня ў выбарчых правох і аб парадку разгляду скарг грамадзян, пазбаўленых выбарчага права“. Згодна пункту «д» арт. 45 выходзіць, што ўтрыманцы асоб, пазбаўленых выбарчага права, калі перайшлі да самастойнае грамадзка-карыснае працы і парвалі матар'яльную залежнасьць ад асоб, пазбаўленых выбарчага права, могуць аднаўляцца ў выбарчых правох выключна пастановамі акруговых рыбарчых камісій, якія (пастановы) яшчэ пры гэтым падлягаюць зацьверджаньню акруговымі выканаўчымі камітэтамі (выходзіць, з фармальнага боку, нават і не прэзыдыумамі АВК, а як бывцам пленумамі АВК). Хіба нельга было ўжо на 13-ты год рэвалюцыі перадаць гэта права хоць бы прэзыдыумам райвыканкомаў. Трэба сказаць, што нашыя райвыканкомы з посьпехам спраўляюцца з ня менш важнымі палітычнымі задачамі. На практыцы гэтыя справы вырашаюцца райвыканкомамі, а акругамі толькі штампуюцца. Мне здаецца, што ў гэтых адносінах можна было-б найсьці і далей, перадаўшы ў кампэтэнцыю прэзыдыумаў райвыканкомаў, а таксама і гарсаветаў акруговых гарадоў канчатковае вырашэньне спраў, прадугледжаных пунктам „г“ таго-ж самага артыкулу (аднаўленьне ў выбарчых правох былых гандляроў, „якія цяпер займаюцца сельскай гаспадаркі, калі яны канчаткова парвалі з ранейшым непрацоўным жыцьцём і калі сельскія саветы хадайнічаюць за іх і сьведчаць аб іх лёяльных адносінах да савецкае ўлады“). Далей у РСФСР ужо даўно існуе такі закон, згодна якога ўсе былыя ніжэйшыя служачыя паліцыі (гарадавыя, стражнікі і іншыя катэгорыі) могуць у паасобных (вызначаных законам) выпадках быць адноўлены ў выбарчых правох пастановамі прэзыдыумаў губэрскіх выканаўчых камітэтаў. У нас у Беларусі чамусь-та і гэта права ня дадзена акрвыканкомам. Між тым, нельга казаць, што акруговыя выканкомы БССР горш справіліся-б з гэтай задачай, чымся губвыканкомы РСФСР. Я думаю, што калі добра пераглядзець інструкцыю, дык, магчыма, знойдуцца яшчэ такія моманты, у адносіне якіх можна было-б таксама паставіць пытаньне аб пашырэньні праў выканкомаў і гарсаветаў акруговых гарадоў. Ва ўсялякім разе для Віцебскай акругі, як вопытна-паказальнай, трэба было-б найсьці на некаторыя перагляд паасобных пунктаў інструкцыі ў паказаным напрамку.

Зараз аб другім, адносна тлумачэньня некаторых пунктаў інструкцыі. Артыкул 38 інструкцыі кажа, што „сельскія, местачковыя і гарадзкія выбарчыя камісіі, пасьля іх арганізаваньня, правяраюць і, у выпадку неабходнасьці, **папраўляюць і зацьверджаюць сьпісы выбаршчыкаў**“ (падкрэсьлена мною. Л.). Такім чынам, для мяне зьяўляецца зусім бясспрэчным, што сельскія, местачковыя і гарадзкія выбарчыя камісіі маюць права зусім самастойна як пазбаўляць, так і аднаўляць у выбарчых правох (зразумела, у межах іх кампэтэнцыі і ў адпаведнасьці з інструкцыяй). Далей, в вызначаных інструкцыяй узаемаадносін паміж вышэйшымі і ніжэйшымі выбарчымі камісіямі (п. „е“ арт. 4, п. „ж“ арт. 8 і п. «ж» арт. 13) бачна, што вышэйшым камісіям дадзена права разгляду «ва ўстаноўлены час пратэстаў і скарг на ўчынкі і на пастановы ніжэйстаячых камісій“. Адсюль выходзіць, што калі, напрыклад, кажуць, што цэнтральная, акруговая, або раённая выбарчая камісія разглядае хадайнічаньне гр-на Іванова або Пятрова аб аднаўленьні ў выбарчых правох і адмаўляе ім у гэтым, то фактычна гэта ёсьць ня зусім правільны тэрмін з юрыдычнага боку. Па маёй думцы, трэба разумець так: цэнтральная, акруговая, або раённая выбарчая камісія (па інстанцыях) разглядала не хадайнічаньне гр-на Іванова або Пятрова аб аднаўленьні ў выбарчых правох, а скару (пратэст) на пастанову сельскай, местачковай ці гарадзкой камісіі на няправільнае пазбаўленьне выбарчых правоў. Цэнтральная, акруговая ці раённая камісія ў гэтым выпадку, адхіляючы хадайнічаньне, не пазбаўляе Іванова ці Пятрова выбарчых правоў, а толькі адмаўляе ім у скасаваньні пастановы сельскай, местачковай, або гарадзкой выбарчай камісіі, якой (пастановай) гэтыя грамадзяне пазбаўлены выбарчых правоў. Якая розьніца паміж гэтымі двумя тлумачэньнямі?—На першы погляд гэта здаецца казуістыкай, але фактычна тут ёсьць вялікая прынцыповая розьніца, і вось якая: калі зразумець так, як гэта паказана ў першым выпадку, то выходзіць, што первястковыя камісіі ня маюць права аднаўляць у выбарчых правох гр-на Іванова ці Пятрова, у тым выпадку калі іх скарга аб аднаўленьні ў выбарчых правох была калісь-та адхілена вышэйшай камісіяй, саветам ці выканкомам, бяз ведама і дазволу апошніх. На справе гэта зусім ня так, бо первястковыя камісіі (сельская, местачковая і гарадзкая) могуць у час перакладаньня і праверкі сьпісаў выбаршчыкаў зусім самастойна (паўтараю,—у межах іх кампэтэнцыі), калі яны гэта знойдуць правільным і неабходным, аднавіць тую ці іншую асобу ў выбарчых правох, ня гледзячы на ранейшыя пастановы вышэйшых камісій, або саветаў і выканкомаў аб пазбаўленьні гэтай асобы выбарчых правоў. Пры гэтым первястковыя камісіі не абавязаны нават ставіць у вядомасьць аб сваім рашэньні тую вышэйшую інстанцыю, якая калісь-та вынесла пастанову іншага зьместу па хадайнічаньню аб аднаўленьні ў выбарчых правох. Зразумела, што тут ніякай аўтаноміі для первястковых выбарчых камісій няма, бо ва ўсялякі момант адпаведны савет ці выканком, а таксама і вышэйшая выбарчая камісія змогуць у парадку нагляду прызнаць няправільным тое або іншае рашэньне ніжэйшай выбарчай камісіі і гэткае скасаваць.

Гэта тлумачэньне (здаецца, зусім бясспрэчнае) я лічыў неабходным асьвятліць у друку, паколькі мне асабіста, на вялікі жаль, прышлося ад некаторых працаўнікоў у галіне арганізацыйнага савецкага будаўніцтва (адказных працаўнікоў) слухаць зусім працілеглае тлумачэньне. Мне здаецца, што калі згадзіцца з такімі настроямі, то нельга ня толькі ставіць пытаньня аб некаторым пашырэньні праў ніжэйшых інстанцый у справе перавыбараў саветаў, а нават зусім фактычна пазбавіць усялякай самастойнасьці первястковыя выбарчыя камісіі ў галіне складаньня „праверкі, папраўкі і зацьверджаньня сьпісаў выбаршчыкаў“ (арт. 38 інструкцыі), паколькі, здаецца, няма ніводнага пазбаўленага выбарчых правоў, які-б ня скардзіўся ў вышэйшую інстанцыю.

Л. С.

16-XI-29 г.

РЭАРГАНІЗАЦЫЯ ВІЦЕБСКАЙ АКРУГІ У ВОПЫТНА-ПАКАЗАЛЬНУЮ.

Рэарганізацыя зьяўляецца сваечасовай.

Распачаўшы працу па рэарганізацыі Віцебскай акругі ў вопытна-паказальную, работнікі Наркамату РСІ БССР пераканаліся ў тым, што рэарганізацыя зьяўляецца зусім сваечасовай. Нават ня глыбокае вывучэньне акругова га апарату паказала, што сучасная сыстэма пабудовы апарату не адказвае новым запатрабаваньням моманту, зьвязаным з рэканструкцыяй прамысловасьці і сельскае гаспадаркі, зьвязаным з інтэнсыўным выкананьнем пяцігадовага пляну народнае гаспадаркі.

Тэмп працы Акрвыканкому, а таксама і зьмест яго дзейнасьці зусім не адпавядалі паказаным вышэй задачам. У працы Акрвыканкому, замест вырашэньня буйных пытаньняў народнае гаспадаркі, мела перавагу дробная апека, як-та накіроўваньне хворых у больніцы, разьмеркаваньне настаўнікаў па школах, выдача пэнсій інвалідам і г. д.

Сама пабудова апарату зусім не адпавядала патрабаваньням шпаркасьці і выразнасьці вырашэньня розных пытаньняў; лінія падпарадкаванасьці, парадак вырашэньня пытаньняў былі надзвычайна грамознымі.

Распрацоўка розных пытаньняў аказалася надзвычайна марудная. Да прыкладу можна зазначыць на зямельны аддзел. Пытаньне разьбіраліся ў райёне, у акрузе, у Менску пры вялікім шэрагу інстанцый, і значная колькасьці разгляду пытаньняў па сутнасьці. Пры гэтым зямельныя справы адцягваліся на шмат месяцаў і нават на гады, што не спрыяла кулакам, якія адцягвалі момант абрэзкі гаспадарак.

З другога боку, вельмі дрэнна выконвалася важная праца Акрвыканкому—плянаваньне народнае гаспадаркі. Неабходныя даныя для плянаваньня, даныя вучоту і статыстыкі сваячасова не атрымоўваліся і ў якаснай адносіне былі зусім нездавальняючыя.

Статыстыка ў акрузе адыгрывала мізэрную ролю, яна ўяўляла сабой фактычна перадатачную інстацыю для транспартыроўкі вестак, якія перадаваліся ў Менск Сама пабудова працы статыстыкі зусім не адказвала новым задачам. Статыстыка мела зусім іншы напрамак і іншыя праграмы, чым гэта патрабавалася для плянаваньня.

Плянавы апарат акрвыканкому складаўся з двух сталых працаўнікоў і ў малай меры ахапляў ускладзеныя на яго задачы, як, напрыклад, плян загатовак бульбы, які быў складзены бяз вучоту рэальных магчымасьцяў акругі —**быў надаўна павялічаны ў восем разоў.**

Акрвыканком займаўся апекай над працай гарсавету і райвыканкомаў. У прыватнасьці гарсавет складаўся з трох працаўнікоў (выключаючы камгас),—прычым функцыі гарсавету і акрвыканкому перапляталіся. Акрвыканком займаўся па сутнасьці шэрагам пытаньняў, якія знаходзіліся ў кампэтэнцыі гкрсавету. Шэраг гарадзкіх інспэктароў фактычна працавалі ў апараце акрвыканкому, тым самым сьціскалася праца гарсавету, роля яго сэкцыі і пленумаў.

Рэарганізацыя спаткана са здавальненьнем.

Ня цяжка зразумець, што ў сувязі з гэтым рэарганізацыя спаткана была здавальняючы ўсімі працаўнікамі савецкага апарату акругі, у асаблівасьці працаўнікамі нізавога апарату. Сам па сабе праэкт рэарганізацыі распрацоўваўся як у райёнах, таксама і працаўнікамі акрвыканкому; прычым абгаварэньне было пастаўлена шырока як на рабочых сходах, таксама і на партыйных, прафсаюзных і сялянскіх сходах, пленумах саветаў і РВК.

Пытаньне рэарганізацыі асьвятлялася ў друку. У аднэй Віцебскай газэце было зьмешчана да 80 артыкалаў, заметак, гутарак па гэтым пытаньні.

Уся праца па рэарганізацыі акругі ідзе пад адзнакай сацыялістычнага спаборніцтва. Па ініцыятыве Віцебскага партыйнага актыву і працаўнікоў нізавога апарату, Віцебск выклікаў на спаборніцтва астатнія 4 вопытна-паказальныя акругі.

Асноўным лёзунгам рэарганізацыі было—**сьмелы і рашучы падыход да гэтай справы**, улічваючы тыя абставіны, што мы ня імкнуліся ператварыць акругу ў паказальную, а зрабіць яе вопытнай, праверыць на вопыце шэраг новых магчымасьцяў спрашчэньня апарату і набліжэньня яго да насельніцтва.

Сутнасьць рэарганізацыі.

Сутнасьць рэарганізацыі Віцебскай акругі знаходзіцца ў перанясеньні апэрацыйных функцый уніз, узмацненьні акруговага апарату і перадачы яму функцый кіраўніцтва вышэйшага парадку, менавіта: плянаваньне і кантроль выкананьня дырэктыў партыі і савецкай улады.

Нагэтаму перад РСІ БССР паўстае пытаньне аб правільнай пастаноўцы вучоту, плянаваньня і арганізацыі. Нажаль трэба, адзначыць, што у той час, як праэк наркамату РСІ БССР досыць падрабязна распрацаваў пытаньне аб дэцэнтралізацыі апэрацыйных функцый — пытаньне аб канкрэтнай пабудове новага зьместу працы акрвыканкомам ня быў дапрацован.

У сувязі з гэтым перад НК РСІ БССР паўстала пытаньне аб рэарганізацыі ў першую чаргу пастаноўкі вучоту і падпарадкаваньня ягo мэтам плянаваньня. Вынікам гэтага зьявілася выпрацоўка праэкту арганічнай сувязі статыстыкі з плянавымі органамі, у сэнсе прывядзеньня да аднаго паказальніка, уніфікацыя праграм распрацовак органамі вучоту і плянаваньня.

Апроч таго ўстаноўлена шчыльная сувязь працаўнікоў па праверцы выкананьня (па арганізацыі) з працаўнікамі па вучоту і плянаваньню з тым, што ў асноўным жывы вопыт гэтых працаўнікоў улічваецца пры складаньні плянаў і з другога боку, асноўным зьместам працы інспэктароў акрвыканкому павінна зьявіцца праверка сваечасовасьці і якасьці выкананьня сьцьверджаных плянаў.

Спынімся каротка на рэарганізацыі асноўных галін працы акруговага савецкага апарату. Па лініі народнае асьветы праведзена далейшая дэцэнтралізацыя, перадача райвыканкомам і гарсавету ўсіх культурна-асьветных устаноў, права найму, перамяшчэньня, звальненьня працаўнікоў і г. д.

Ад НК Асьветы выключаны тыя ўстановы, якія былі раней яму непасрэдна падпарадкаваны і перададзены ў веданьне акрвыканкому і гарсавету.

Па ахове здароўя праца праведзена ў тым жа напрамку: удакладнёна праца па разьмеркаваньні лекавага фонду, які раз'асягноўваецца на ўвесь бюджэтны год. Прычым для складаньня фонду барацьбы з эпідэміямі і на непрадбачныя выдаткі ў распараджэньні акрвыканкому застаецца 3 пр.

Рэарганізавана сыстэма вучоту крэдытаў. Да гэтага часу дзейны вучот крэдытаў праводзіцца ў 3-х мясцох; па новай сыстэме—толькі ў адным месцы. Раз'асягнаваныя крэдыты залічаюцца на бягучы рахунак устаноў і выконваюцца адтуль па простым банкаўскім чэкам. Гэта дало нам магчымасьць, адпачасова з пераводам бухгальтэрыі на сыстэму капірвучоту, скараціць апарат больш, чым у тры разы.

Касавае выкананьне бюджэту цалком перададзена дзяржаўнаму банку, а ў раёнах і сельсаветах—крэдытным таварыскім і ашчадным касам.

Фінкантроль ліквідаван. Гэта праца перададзена органам НК РСІ і будзе праводзіцца новым мэтадам—мэтадам арганізацыі кантролю мас над дзейнасьцю савецкага апарату.

По лініі зямэльна-лясной. Дэцэнтралізацыя таксама маецца поўная: шэраг функцый па ўсех галінах канчаткова перададзен Райвыканкомам. Зямельныя камісіі ліквідаваны. Спрэчныя зямельныя справы перададзены ў агульны суд, а сьцьверджаньне земляўпарадкавальных праэктаў, як спрэчных, так і бясспрэчных, перададзена на канчатковае вырашэньне Прэзыдыуму Райвыканкому. За Акрвыканкомам застаецца права нагляду.

Справа па земляўпарадкаваньню поўнасьцю дэцэнтралізавана. Земляўпарадкавацелі перайшлі ў веданьне Райвыканкомаў. Таксама дэцэнтралізаван межавы архіў і склад струментаў. Колькасьць апэрацыйных працаўнікоў па сельскае гаспадарцы на раёнах значна павялічана. Лясьніцтвы ўкладзены ў адміністрацыйныя межы раёнаў і будуць працаваць пад непасрэдным кіраўніцтвам Райвыканкомаў.

Уся бяз выключэньня **мясцовая прамысловасьць** дэцэнтралізавана. У гор. Віцебску арганізаваны два гарадзкіх трэсты (прамысловы і камунальны) з выразным размежаваньнем паміж імі прадпрыёмствaў. І ў большасьці раёнаў арганізаваны спэцыяльныя раённыя прамысловыя камбінаты. Акрвыканком ажыцьцяўляе, апроч агульнага інструктаваньня, таксама і тэхнічную кансультацыю.

Гэткім-жа чынам і пабудавана праца па лініі **гандлю**. Уся асноўная праца па рэгуляваньні гандлёвае справы перададзена Райвыканкомам і Гарсавету, прычым у 6 больш магутных раёнах устаноўлена пасада гандлёвага Інспэктара.

По лініі **камунальнай гаспадаркі**—праведзена ўзмацненьне кіруючай ролі Акрвыканкому, як у адносінах плянаваньня, таксама і тэхнічнай кансультацыі і праверкі выкананьня.

Самы зьмест працы камунальнае гаспадаркі Гарсавету зьмяніўся. Усе дамы перададзены Жактам. Ім жа перадзены ўсе гандлёвыя памяшканьні і ў сувязі з гэтым узмоцнена роля гораду па лініі дабрабыту.

По пытаньню аб рэарганізацыі **дзяржаўнага страхаваньня** праведзена рашучая лінія. Ліквідаваны паасобныя органы дзяржаўнага страхаваньня. Наркамат РСІ БССР лічыць **неабходным, каб гэта рэформа была праведзена ня толькі ў Віцебскай акрузе**, але па ўсёй рэспубліцы. Гэта даўно насьпела. Па аднэй Віцебскай акрузе мы эканомім на ліквідацыі паасобных органаў дзяржаўнага страхаваньня 33 тыс. руб.

Асноўным прынцыпам рэарганізацыі дзяржаўнага страхаваньня зьяўляецца перадача асноўнай ролі па дзяржаўнаму страхаваньню сельсаветам, райвыканкомам і Гарсавету. Прычым і тут праведзена рэарганізацыя мэтадаў спагнаньня і касавага выкананьня па таму напрамку, па якому праводзіцца рэарганізацыя фінансавых органаў.

Адначасова з рэарганізацыяй дзяржаўнага апарату ўрад БССР правёў рэарганізацыю і гаспадарчых органаў. Праведзен упяршыню вопыт арганізацыі **адзінага банку**. Арганізацыя адзінага банку дае значнае патаньненьне апарату, значнае ўзмацненьне плянавай справы, узмацненьне крэдытнай дысцыпліны і г. д.

На выпадак бюджэтных прарываў і непрадбачанасьцяў пастаноўлена, што ў распараджэньне Акрвыканкому вызначаецца спэцыяльны манэўраны фонд для ліквідацыі розных прарываў і нечаканасьцяў.

Рэарганізацыя ўзмацніла нізавы апарат

Уся праца Акрвыканкому, Гарсавету і райвыканкомаў пабудавана па прынцыпу адказных выканаўцаў, без якіх-бы то ня было структурных падразьдзяленьняў. Гэта налягчалася тымі абставінамі, што ў сувязі з рэарганізацыяй удалося надзвычайна дакладна размежаваць функцыі і абавязкі паміж паасобнымі працаўнікамі апарату.

Праведзена значнае памяншэньне акруговага савецкага апарату (з 341 да 169) за кошт павялічэньня гарадзкога, сельскага і раённага. Гэта яшчэ раз сьведчыць, што ўзмацненьне працы нізавога апарату можна і павінна праводзіць толькі шляхам перанясеньня цэнтру цяжкасьці як у адносіне працы, таксама і ў адносіне людзкога складу ў раёны.

У сувязі з гэтым было праведзена значнае перакіданьне працаўнікоў з акругі і часткай з Менску ў раёны. Аднак, пытаньне аб кадрах зьяўляецца самым хваравітым месцам рэарганізацыі, бо для правядзеньня вопыту, і для забясьпечаньня правільнасьці апошняга патрабуюцца працаўнікі вышэйшай кваліфікацыі, якіх, нажаль, у Віцебску не хапае.

Спрошчана сыстэма кіраваньня цэнтральнымі органамі БССР у віцебскіх акруговых установах. Па новай сыстэме наркаматы непасрэдна зносяцца з раёнамі і гарсаветам, перадаючы акрвыканкому толькі тыя матар'ялы, якія патрабуюць далейшай прапрацоўкі і прыстасаваньня да ўмоў раёну.

Значна спрошчана тэхніка савецкіх устаноў акругі: уведзена безрэгістрацыйная сыстэма справаводзтва і капірвучоту ў бухгальтэрыі; у сельсаветах уводзіцца новая падваровая кніга, якая будзе зьмяшчаць у сабе ўсё неабходнае для апэрацыйнай працы сельсавету (самаабкладаньне, па страхаваньню, па вайсковай справе); апроч таго, пры дадатку падваровай кнігі (карткі) некаторымі пытаньнямі, якія цікавяць дзяржаўную статыстыку, мы атрымоўваем магчымасьць мець суцэльны вучот статыстыкі і дынамікі сельскае гаспадаркі раёну.

Перараёніраваньне ў асноўным у Віцебскай акрузе не праведзена, толькі два раёны цалкам зьліты ў адзін, а шэсьць сельсаветаў—у тры.

У выніку працы па рэарганізацыі, кошт апарату (ня лічучы апарату сельсаветаў), падаражэў, напрыклад, на 50 тыс. руб., але гэта выключна зьвязана з неабходнасьцю палепшаньня матар'яльнага становішча нізавога савецкага працаўніка.

Неабходна адзначыць, што з прычыны непакою за вынік вопыту, штат устаноўлен некалькі больш пашыраным, чымся ён будзе ўстаноўлен у далейшым пры нармальнай працы савецкага апарату. З другога боку, ужо зараз выяўляюцца значныя магчымасьці далейшага спрашчэньня апарату. Так, ідучы па сьлядох старых традыцый паралелізму паміж працай акрэа і мясцовай прамысловасьці акрфа, у апараце акрвыканкому была ўстаноўлена спэцыяльная пасада інспэктара па прыбытках і па падатках. Пры ліквідацыі аддзелаў і разьмежаваньні паміж інспэктарамі функцый выявілася, што гэта функцыя зусім выпала з кола работ акрвыканкому і пасада гэта скарочана.

Мы таксама будзем мець значную эканомію па лініі спрашчэньня і рэарганізацыі працы гаспадарчых органаў. Зьліцьцё банкаў дае эканомію ў суме да 50 тысяч руб. У райвыканкомах і гарсавеце адразу выяўляецца магчымасьць больш дакладнай пастаноўкі працы, паскараньня вырашэньня розных пытаньняў, набліжэньне апарату да насельніцтва.

У сучасны момант пераход на новую сыстэму працы зроблен. Аднак, трэба яшчэ доўгае, пільнае інспэктыраваньне працаўнікоў, у сувязі з няясьнасьцямі для многіх працаўнікоў іх функцый, у сувязі з тым, што якасна ня ўсе працаўнікі раёнаў на належнай вышыні.

Трэба прызнацца, што хаця масавая папулярызацыя зьместу была праведзена, аднак, насельніцтва поўнасьцю не ўявіла сабе канкрэтнага напрамку ў пераразьмеркаваньні функцый паміж усімі звеньнямі савецкага апарату і ў сувязі з гэтым перагружае апарат акрвыканкому непатрэбнымі зварочваньнямі

Аднак, першыя крокі працы апарату па-новаму гаворацъ, што шэраг пытаньняў (ліквідацыя дзяржаўнага страхаваньня, фінкантролю, спрашчэньне судовай справы, дэцэнтралізацыя фінансавай і бюджэтнай працы і г. д.) зьяўляецца некалькі жыцьцёвым, што можна было бяз усякай асьцярогі безадкладна правесьці тыя-ж мэтады працы і па ўсёй рэспубліцы.

Я. Ракаў.

Узор слабай работы райвыканкому.

(Бабруйскі раён і акруга).

У сучасны момант абвастрэньня клясавай барацьбы на вёсцы, партыя і савецкая ўлада зьвяртаюць самую сур'ёзную ўвагу працы нізавых савецкіх органаў--сельсаветам і райвыканкомам. І гэта ўпаўне зразумела, бо ўвесь цяжар і складанасьць гэтай працы і ляжыць іменна на сельсаветах і райвыканкомах.

Я тут хачу застанавіцца на працы аднаго Бабруйскага райвыканкому і яго сельсаветах, тэмп працы якіх па асноўным галінам гаспадарчага і савецкага будаўніцтва зьяўляецца некалькі недастатковым.

Асноўнае пытаньне—калектывізацыя сельскай гаспадаркі, у Бабруйскім раёне адстае ад агульнага тэмпу калектывізацыі па акрузе. Такое зьявішча тлумачыцца адсутнічаньнем адпаведнае ўвагі з боку кіруючага складу працаўнікоў раёну, гэтай важнейшай галінай працы. Райвыканкомам ня зьвернута належнай увагі і на такое пытаньне, як узбуйненьне ўжо існуючых калгасаў і ў асаблівасьці «карлікавых» калектыўных гаспадарак, якія арганізаваны на землях былых садова-гародных гаспадарак за лік абкружаючых іх пасёлкаў.

Земляўпарадкоўчыя работы раёну, якія зьяўляюцца ўдзячнай базаю для арганізацыі бядняцка-серадняцкіх гаспадарак ў буйныя калгасы--надзвычайна дрэнна скарыстаны як самім райвыканкомам, а таксама і сельсаветамі, у выніку чаго па некаторым земляўпарадкоўваемым у гэтым годзе вёскам арганізавана ўсяго па аднаму „карлікаваму калгасу“.

Такія нязначныя вынікі калгаснага будаўніцтва тлумачацца яшчэ і тым, што райвыканкомам і сельсаветамі ня было праведзена адпаведнае падрыхтоўчае работы па арганізацыі батрацкіх і бядняцка-серадняцкіх мас вёскі навокал задач калектывізацыі і дачы гэтым самым рашучага адпору кулацка-заможным элемэнтам вёскі, якія прымаюць усе меры да зрыву калгаснага будаўніцтва.

Адзначаючы здавальняючае правядзеньне мерапрыемстваў па асеньняй пасяўной кампаніі ў адносінах зернаачысткі, пратраўліваньня, катрактацыі, пашырэньня пасяўной плошчы, трэба адзначыць, што райвыканкомам і сельсаветамі ня былі ахоплены поўнасьцю ўсе паселішчныя пункты па растлумачэньню бядняцка-серадняцкім масам закону савецкага ўраду аб абавязковым аграмінімуме. Дрэнна праводзіцца праца і па прадстаўленьню ільгот сялянскім гаспадаркам за прымяненьне аграмінімуму.

Значна яшчэ адстае і тэмп перавоза сялянскіх гаспадарак на шматпольны севазварот (8 проц. усёй пахатнай плошчы, пры замацаваным шматпольным севазвароце ў 15 проц. з гэтага ліку).

Хаця ў гэтым раёне за апошні год маюцца некаторыя вынікі па арганізацыі розных вытворчых аб'яднаньняў (машынныя, малочныя, пасялковыя, і г. д. т-вы), усё-ж трэба адзначыць, што адпаведнае ўвагі з боку райвыканкому і сельскіх саветаў гэтым аб'яднаньням не ўдзялялася. Надзвычайна кепска пастаўлена праца і па абслугоўваньню гэтых аб'яднаньняў з боку агранамій, ня кажучы ўжо аб дэталёвым вывучэньні сацыяльнага складу сяброў гэтых таварыстваў і аб правільным правядзеньні імі выразнай клясавай лініі ў сваей працы.

Кампанія вучоту аб'ектаў абкладаньня па с.-г. падатку на 1929-30 г. у асноўным прайшла пры слабым прыцягненьні да працы вясковай беднаты, у выніку чаго выявілася масавае захоўваньне, асабліва дробнае скаціны, а таксама далёка ня поўна выяўлены кулацкія гаспадаркі, якія падлягаюць індывідуальнаму абкладаньню.

Ня малае значэньне мае самаабкладаньне, якое ў Бабруйскім раёне ў 1929 г. ня было праведзена па цэламу шэрагу паселішчных пунктаў (у 42). Такое зьявішча з самаабкладаньнем яшчэ раз сьцьвярджае нам, што райвыканкомамі і сельсаветамі слаба была арганізавана бядняцка-серадняцкая маса для правядзеньня гэтага важнага мерапрыемства. Гэты раён можа пахваліцца і вялікай нядоімачнасьцю па самаабкладаньню за 1928-29 г.

Разгортваньне будаўніцтва, як за бюджэтныя, а таксама і за сродкі самаабкладаньня—ідзе слаба. Перапынак паміж палявымі работамі ня быў скарыстаны на правядзеньне дарожнай павіннасьці.

Працы па ліквідацыі няпісьменнасьці (за мінулы год) сярод дарослых амаль што не вялося. Культурнае абслугоўваньне калгасаў лічылася ва ўсякім выпадку і не першачарговым.

Ні аб якім сацыялістычным спаборніцтве, вядома, і казаць ня прыходзіцца. Яго няма.

Рэалізацыя трэцяй пазыкі індустрыялізацыі прайшла дрэнна, асабліва сярод сялянства раёну.

Падрыхтоўка да чысткі савецкага апарату прайшла з адпаведным прахладцам. Спадзяваньне на «авось да нябось».

Масавая праца сельскіх саветаў паставлена надзвычайна дрэнна. Няма рэгулярнасьці і плянавасьці ў працы як прэзыдыумаў, таксама і пленумаў. Камісіі пры сельсаветах амаль што паўсюды бязьдзейнічаюць. Члены сельсаветаў ня ўцягнуты ў практычную працу. Ніякай працы з вясковым актывам ніхто не праводзіць, ня кажучы ўжо аб актыве-жанчынах.

Такое становішча ў працы Бабруйскага раёну кажа аб недастатковай увазе з боку кіруючых раённых органаў асноўным галінам працы.

Трэба зьвярнуць самую сур'ёзную ўвагу на ўзмацненьне ў вёсцы сацыялістычнага сэктару—на калгаснае будаўніцтва, праводзячы апошняе па лініі ўтварэньня буйных калгасаў і ўзмацненьня становішча ўжо існуючых; і трэба больш удзяліць увагі вытворча-каапэратыўным аб'яднаньням і правядзеньні правільнай клясавай лініі ў іх рабоце.

Хлебазагатоўчая кампанія, якая ў гэтым годзе праходзіць ва ўмовах клясаваабвостранай барацьбы, павінна ў сучасны момант стаяць у цэнтры ўвагі райвыканкому, сельскіх саветаў і ўсёй савецкай грамадзкасьці ў вёсцы. На пасьпяховае правядзеньне хлебазагатовак і на наступленьне на кулацкія элемэнты—райвыканком і сельскія саветы павінны арганізаваць у першую чаргу бядняцкія масы вёскі.

Больш увагі зьвярнуць рэалізацыі 3-яй пазыкі індустрыялізацыі.

Трэба павялічыць працу ў адносінах сельска-гаспадарчага падатку і самаабкладаньня і прыняць меры да выкананьня пляну па ліквідацыі няпісьменнасьці.

Узмацніць работу па чысьцы савецкага і каапэратыўнага апарату ў раёне, палепшыць кіраўніцтва працаю камітэтаў узаемадапамогі.

Посьпех выкананьня ўсіх гэтых задач магчым пры ўмове ўзмацненьня працы нізавога савецкага апарату--сельскіх саветаў—і ў асаблівасьці масавае працы.

Райвыканкому належыць добра падумаць над пытаньнем умацаваньня працы ў сваім раёне.

Саргей Лодысоў.

ЗАКОНЫ І ЗАГАДЫ ЎРАДУ БССР

Пастанова Савету Народных Камісараў БССР

пра зьмену арт. 2 пастановы СНК БССР „пра арганізацыю хлебазагатовак і хлебазабясьпечаньня ў 1929-30 г.“.

Савет Народных Камісараў БССР ПАСТАНАЎЛЯЕ

Выключыць з абзацу трэцяга арт. 2 пастановы СНК БССР „Пра арганізацыю хлебазагатовак і хлебазабясьпечаньня ў 1929-30 г.“ (З. З. БССР 1929 г. аддзел II, № 17, паст. 128) словы: „з выдачаю нарадаў Белкаапсаюзу беспасрэдна“.

НАМ. СТАРШЫНІ САВЕТУ НАРОДНЫХ КАМІСАРАЎ БССР **М. Карклін.**

КІРАЎНІК СПРАЎ САВЕТУ НАРОДНЫХ КАМІСАРАЎ І ЭКАНАМІЧНАЕ НАРАДЫ БССР **М. Калевіч.**

14 лістапада 1929 г.
г. Менск.

Пастанова Савету Народных Камісараў БССР

ПРА ПАШЫРЭНЬНЕ ІНСТРУКЦЫІ СНК БССР „ПРА ЎЖЫВАНЬНЕ ПАСТАНОВЫ ЦВК І СНК СССР АБ ЛІКВІДАЦЫІ НЯПІСЬМЕННАСЬЦІ ДАПРЫЗЫЎНІКАЎ І ЧЫРВОНААРМЕЙЦАЎ ПЕРАМЕННАГА СКЛАДУ ТЭРЫТАРЫЯЛЬНЫХ ЧАСТАК“ НА ЎСІХ ГРАМАДЗЯН, ЯКІЯ ПАВІННЫ ПРЫЗЫВАЦЦА НА ВАЙСКОВУЮ СЛУЖБУ, І НА ТЫХ ГРАМАДЗЯН, ЯКІЯ ПРАХОДЗЯЦЬ ВАЙСКОВУЮ СЛУЖБУ ПАЗАВАЙСКОВЫМ ПАРАДКАМ.

Савет Народных Камісараў БССР пастанаўляе:

Пашырыць інструкцыю СНК БССР „Пра ўжываньне пастановы ЦВК і СНК СССР за 8 жніўня 1924 г. аб ліквідацыі няпісьменнасьці дапрызыўнікаў і чырвонаармейцаў пераменнага складу тэрытарыяльных частак“ (З. З. БССР 1925 г., № 16, арт. 120) на ўсіх грамадзян, якія павінны прызывацца на вайсковую службу, і на тых грамадзян, якія праходзяць вайсковую службу пазавайсковым парадкам.

НАМ. СТАРШЫНІ САВЕТУ НАРОДНЫХ КАМІСАРАЎ БССР **М. Карклін.**

КІРАЎНІК СПРАЎ САВЕТУ НАРОДНЫХ КАМІСАРАЎ І ЭКАНАМІЧНАЕ НАРАДЫ БССР **М. Калевіч.**

14 лістапада 1929 г.
г. Менск.

Пастанова Савету Народных Камісараў БССР

пра зьмену пастановы СНК БССР «пра мерапрыёмствы для палепшаньня ўмоў навучаньня студэнтаў вячэрніх рабфакаў і вячэрніх індустрыяльных рабочых тэхнікумаў».

Савет Народных Камісараў БССР пастанаўляе зрабіць наступныя зьмены ў пастанове СНК БССР за 29 жніўня 1929 г. „Пра мерапрыёмствы для палепшаньня ўмоў навучаньня студэнтаў вячэрніх рабфакаў і вячэрніх індустрыяльных рабочых тэхнікумаў“ (З. З. БССР 1929 г. аддзел 1, № 35, паст. 204):

1. Арт. 1 запісаць у наступнай рэдакцыі:

„1. Для рабочых—вучняў вячэрніх рабфакаў і вячэрніх індустрыяльных рабочых тэхнікумаў зьменшыць рабочы дзень у вытворчасьці ў дні заняткаў у навучальнай установе да 6-ці гадзін, апроч тых вучняў, ад работы якіх залежыць работа значных груп рабочых (майстры, падмайстры, брыгадзіры, асобы, якія працуюць на канвэйеры) і сьпіс якіх устанаўляецца адміністрацыяй па згодзе з фабрычна-заводзкім камітэтам.

За недапрацаваныя гадзіны рабочыя атрымліваюць плату па іх сярэдняму заработку.

2. Арт. 3 запісаць у наступнай рэдакцыі:

„3. Абавязаць прадпрыемствы даваць чарговы адпачынак замест 2-хтыднёвага месячны, а асобам, якія працуюць у шкодных вытворчасьцях—шасьцітыднёвы замест 4-хтыднёвага з захаваньнем заработнай платы рабочым—вучням вячэрніх рабфакаў і вячэрніх індустрыяльных рабочых тэхнікумаў адзін раз на працягу ўсяго навучаньня на апошнім альбо перадапошнім курсе (па выбару вучня)“.

НАМ. СТАРШЫНІ САВЕТУ НАРОДНЫХ КАМІСАРАЎ БССР **М. Карклін.**

КІРАЎНІК СПРАЎ САВЕТУ НАРОДНЫХ КАМІСАРАЎ І ЭКАНАМІЧНАЕ НАРАДЫ БССР **М. Калевіч.**

14 лістапада 1929 г.
г. Менск.

Пастанова Савету Народных Камісараў БССР

пра адказнасьць вайскоўцаў пераменнага складу тэрытарыяльных частак за некаторыя выпадкі неяўкі на зборы і за самавольныя адлучкі.

На падставе арт. 3 пастановы ЦВК і СНК СССР за 3 мая 1929 г. „Пра адказнасьць у адміністрацыйным парадку вайскоўцаў пераменнага складу тэрытарыяльных частак за некаторыя выпадкі неяўкі на зборы і за самавольныя адлучкі“ (З. З. СССР 1929 г., № 33, арт. 291) Савет Народных Камісараў БССР пастанаўляе:

1. На вайскоўцаў пераменнага радавога і малодшага начальніцкага складу тэрытарыяльных частак накладаюцца пакараньні ў адміністрацыйным парадку:

а) за неяўку на кароткатэрміновыя аднадзённыя і двухдзённыя зборы;

б) за самавольную адлучку са ўсіх іншых зборaў, калі адлучка была зроблена на працягу апошніх двох дзён гэтых зборaў. Гэтыя правілы не пашыраюцца на вайскоўцаў пераменнага складу тэрытарыяльных частак, якія вярнуліся ў сваю частку да сканчэньня збору.

2. Пакараньнем, паказаным у арт. 1 гэтай пастановы, зьяўляецца штраф у разьмеры 10 руб. з заменаю, калі ён ня будзе заплочан, прымусовымі работамі на тэрмін да аднаго тыдня.

3. Пакараньні накладаюцца ў месцы пражываньня асобы, якая прыцягваецца да адказнасьці:

а) у сельскіх мясцовасьцях і на тэрыторы местачковых саветаў—прэзыдыумамі райённых выканаўчых камітэтаў;

а) у неакруговых гарадох—прэзыдыумамі гарадзкіх саветаў, а ў акруговых—прэзыдыумамі гарадзкіх саветаў альбо па іх даручэньні начальнікам адміністрацыйнага аддзелу акруговага выканаўчага камітэту.

Падставаю для накладаньня пакараньня на асоб, якія зрабілі паказаныя ў арт. 1 гэтай пастановы парушэньні, зьяўляецца паведамленьне аб гэтым начальнікаў адпаведных вайсковых частак.

4. Гэтыя пакараньні накладаюцца ў чарадку, устаноўленым пастановаю ЦВК і СНК БССР за 17 мая 1928 г. „Пра парадак выданьня акруговымі і райённымі выканаўчымі камітэтамі і гарадзкімі саветамі абавязковых пастаноў і пра накладаньне адміністрацыйных пакараньняў“ (З. З. БССР 1928 г. № 17, арт. 160 і 1929 г. № 11, аддзел 1, паст. 59).

НАМ. СТАРШЫНІ САВЕТУ НАРОДНЫХ КАМІСАРАЎ БССР **М. Карклін.**

КІРАЎНІК СПРАЎ САВЕТУ НАРОДНЫХ КАМІСАРАЎ І ЭКАНАМІЧНАЕ НАРАДЫ БССР **М. Калевіч.**

14 лістапада 1929 г.
гор. Менск.

Пастанова Савету Народных Камісараў БССР

пра ўстанаўленьне мінімальнага разьмеру пэрсанальнай пэнсіі састарэлым інвалідам — дзеячам рэвалюцыйнага рабочага руху.

Савет Народных Камісараў БССР пастанаўляе:

1. Устанавіць мінімальны разьмер пэрсанальнай пэнсіі састарэлым інвалідам—дзеячам рэвалюцыйнага рабочага руху ў суме 75 р. на месяц.

2. Ажыцьцявіць гэтую пастанову з 1-га кастрычніка 1929 г.

НАМ. СТАРШЫНІ САВЕТУ НАРОДНЫХ КАМІСАРАЎ БССР **М. Карклін.**

КІРАЎНІК СПРАЎ САВЕТУ НАРОДНЫХ КАМІСАРАЎ І ЭКАНАМІЧНАЕ НАРАДЫ БССР **М. Калевіч.**

14 лістапада 1929 г.
г. Менск.

Пастанова Эканамічнае Нарады пры СНК БССР

ПА ПЫТАНЬНЮ РЭГУЛЯВАНЬНЯ І ПЛЯНАВАНЬНЯ ПАЛІВАСНАБЖЭНЬНЯ БССР.

У мэтах плянаваньня і рэгуляваньня паліваснабжэньня, асабліва ў сучасны момант напружанасьці балянсу паліва, патрабуецца асабліва чоткасьць узаемадносін спажыўцоў паліва з органамі плянуючымі гэтае пытаньне.

А пагэтаму Эканамічная Нарада ў адмену пастановы сваёй за 30-1-1928 году пастанаўляе:

1. Усе спажыўцы паліва павінны прадстаўляць у ВСНГ БССР:

а) плянавыя меркаваньні па палёў - пэрга-снабжэньню штогодна ў тэрміны, устанаўліваемыя ВСНГ БССР;

б) штомесячныя заяўкі па данецкаму паліву за 28 дзён да пагрузкі на даны месяц, гэта значыць 2-3 даты кожнага месяцу;

в) гадавыя справаздачы па паліву не пазьней 1 сьнежня кожнага году і

г) квадравыя справаздачы не пазьней 1 месяцу і 7 дзён па сканчэньні справаздачнага кварталу.

2. Парадак прадстаўленьня ў ВСНГ паказаных у пункце 1 матар'ялаў вызначаецца наступны:

а) трэсты і гаспадарчыя адзінкі ВСНГ падаюць непасрэдна:

б) трэсты і прамкамбінаты мясцовага значэньня—праз акруговыя інспэкцыі мясцовай прамысловасьці, пры чым па прамысловасьці акруговага значэньня зьвесткі даюцца не па прадпрыемствам, а па паасобным галінам прамысловасьці агулам па цэлай акрузе, а па прамысловасьці раённага значэньня—сумарна па акрузе без разьбіўкі па галінам прамысловасьці;

в) прадпрыемствы іншых наркаматаў—праз адпаведныя наркаматы;

г) наркаматы—непасрэдна;

д) каапэрацыйныя арганізацыі ўсіх відаў і грамадзкія арганізацыі—праз свае цэнтральныя органы.

3. Апроч зьвестак, паказаных у пункце 1, прадпрыемствы прамысловасьці мэталёвай, тэкстыльнай, хэмічнай, папяровай, шкляной, харчасмакавай і вытворчасьці будаўнічых матар'ялаў рэспубліканскага і акруговага значэньня (акрамя раённага) павінны прадстаўляць плянавагадавыя, гадавыя і квартальныя справаздачы пра ўдзельны выдатак паліва на адзінку прадукцыі альбо на 1000 рублёў у тэрміны, паказаныя ў п. I.

4. Дрэвазагатоўчыя арганізацыі павінны прадстаўляць у Вышэйшы Савет Народнай Гаспадаркі свае гадавыя пляны загатоўкі і вывазу дроў у тэрміны, устанаўліваемыя Вышэйшым Саветам Народнай Гаспадаркі, а таксама штомесячныя справаздачы на працягу першага паўгодзьдзя і квартальныя—на працягу другога паўгодзьдзя, не пазьней аднаго месяцу па сканчэньні справаздачнага пэрыяду.

5. Торпазагатоўчыя арганізацыі павінны прадстаўляць у Вышэйшы Савет Народнай Гаспадаркі свае гадавыя пляны загатовак торпу ў тэрміны, устанаўліваемыя Вышэйшым Саветам Народнай Гаспадаркі, а таксама гадавую справаздачу загатовак торпу не пазьней 15 лістападу кожнага году.

6. Пераход з мясцовых відаў паліва (дроў, торпу) на мінэральнае паліва без спэцыяльнага кожны раз дазволу Вышэйшага Савету Народнае Гаспадаркі забараняецца.

Установы, прадпрыемствы і арганізацыі у выпадку самавольнага пераходу на мінэральнае паліва, а таксама ў выпадку будаўніцтва новых прадпрыемстваў і будынкаў з мінэральным апалам без папярэдняга дазволу Вышэйшага Савету Народнай Гаспадаркі—выключаюцца з плянавага паліваснабжэньня, а віноўныя ў гэтым службовыя асобы прыцягваюцца да адказнасьці ў судовым ці дысцыплінарным парадку.

7. У далейшым Вышэйшаму Савету Народнай Гаспадаркі даецца дазвол непасрэдна ўстанаўляць аб'ём патрэбных зьвестак і парадак іх прадстаўленьня.

СТАРШЫНЯ ЭКАНАМІЧНАЕ НАРАДЫ ПРЫ СНК БССР **М. Карклін.**

КІРАЎНІК СПРАЎ САВЕТУ НАРОДНЫХ КАМІСАРАЎ І ЭКАНАМІЧНАЕ НАРАДЫ БССР **М. Калевіч.**

12 лістапада 1929 году.
г. Менск.

алоўлітбел. 595

Сёлета пачынаецца пабудова Крычаўскага цэмэнтнага заводу

Пабудова заводу і электрастанцыі будзе каштаваць 6000000 руб. На пабудову ўжо адпушчана 2 міл. руб. Завод будзе выпускаць 700000 бочак цэмэнту. У бліжэйшыя годы выпуск будзе даведзен да 1400000 бочак. Мяркуецца электрафікаваць раён у радыўсе 50 км. Калгасы Клімаўшчыны атрымаюць электраэнэргію.

Учора вярнулася з Крычаву спэцыяльная камісія ў складзе прадстаўнікоў ВСНГБ, Белстромтрэста і „Стромстроя“. Камісія выяжджала для канчатковага выбару месца для пабудовы першага ў БССР цэмэнтнага заводу і электрастанцыі.

Член гэтай камісіі—інжынэр ВСНГ т. Айзенбэрг у гутарцы з нашым супрацоўнікам зазначыў, што месца для пабудовы заводу абрана ў 3 кілёмэтрах ад г. Крычава на беразе р. Сожы. Завод будзе будавацца на тэрыторыі, дзе якраз знаходзяцца залежы крэйды і глін,—г. з. непасрэдна на сыравіннай базе.

Як паказала дасьледаньне горнай групы ВСНГ цэмэнтны завод будзе забясьпечан сыравінай крэйды на 40 год і глінамі больш як на 100 год. Зараз праводзяцца далейшыя дасьледы, якія даюць весткі аб новых і новых залежах гэтай сыравіны.

Пабудова заводу разам з электрастанцыяй будзе каштаваць 6.000.000 руб. Пабудова распачнецца яшчэ ў бягучым годзе і будзе весьціся з такім разрахункам, каб пусьціць ў экспляатацыю завод не пазьней красавіка 1931 году.

Вытворчасьць заводу намечана ў 700.000 бочак цэмэнту ў бок. На ўсіх даных у бліжэйшыя гады будзе праведзена пашырэньне заводу шляхам устаноўкі яшчэ аднэй печы, што дасьць магчымасьць павялічыць выпуск цэмэнту да 1.400.000 бочак у год. На пабудову заводу сёлета ужо адпушчана 2 мільёны руб. Тэхнічны праэкт гатовы і прадстаўлен на зацьверджаньне навукова - тэхнічнага савету (Масква), рабочыя чарцяжы ўжо распрацоўваюцца Маскоўскай тэхнічнай канторай „Стромстрой“. Пастаўлена таксама пытаньне аб свачасовым атрыманьні заграніччнага абсталяваньня, для чаго камісія „Стромстроя“ выяжджае заграніцу.

Для тэхналёгічных мэт завод будзе спажываць данецкі вугаль у пылявідным становішчы, бо пытаньне аб прымяненьні торфу для апалу эмэнту тэхнічна яшчэ ня вырашана. Што-ж датычыць электрастанцыі, дык яна будзе працаваць на тарфяным апале.

У райёне заводу ў радыусе да 15 кілёмэтраў запасаў торфу маецца каля 3 млн. кубамэтраў. Калі лічыць, што маленькія балоты будуць распрацоўвацца для патрэб мясцовага насельніцтва, дык запас торфу ў вялікіх балотах складае 2.000.000 куб. мэтраў, што павінна забясьпечыць электрастанцыю мінімум на 45 год.

Электрастанцыя будзе пабудована моцнасьцю ў 5000 кілёват. Пасьля-ж мяркуецца пашырэньне заводу, будзе ўстаноўлен яшчэ 1 агрэгат у 2500 кілёват.

Так, як райён Крычава не папаў у сфэру работы 1 і 2-й Белдрэс, ВСНГБел. распрацоўвае пытаньне аб стварэньні Крычаўскай электрастанцыі ў моцную электрастанцыю з ахопам райёну ў радыусе да 50 кілёмэтраў. Маецца на ўвазе асьвятліць г. Крычаў, забясьпечыць крычаўскія прамысловыя прадпрыемствы энэргіяй і даць электраэнэргію гарадам Чэрыкаву, Прапойску, Амсьціслаўлю і самае галоўнае—Клімавіцкаму райёну—райёну мяркуемай сплашной калектывізацыі. Як вядома, НКЗ ставіць пытаньне аб утварэньні ў Клімавіцкім р. моцнага калгасу з спажываньнем электраэнэргіі ў 1500 кілёват.

Цікава адзначыць, што такой вельмі важнай справе, як пабудова моцнай электрастанцыі недалёка ад Клімавіч (15 к/м.). Магілёўскі акрыканком не ўдзяляе ніякай увагі. Наколькі Магілёўскі АВК зацікаўлены ў электрафікацыі можна ўбачыць з таго факту, што, ня гледзячы на пастанову прэзыдыуму ВСНГ і лісты аб прысылцы адпаведных матар'ялаў, акрыканком да гэтуль нават не адказаў.

Сёньня ў ВСНГ адбудзецца міжведамственная нарада, якая канчаткова вырашыць пытаньне аб моцнасьці Крычаўскай электрастанцыі, пасьля чаго ВСНГ мяркуе ўвайсьці з хадайніцтвам у Галоўэлектра аб зьмене праэкту электрастанцыі і ўтварэньні яе ў райённую з моцнасьцю 10—15000 кілёват.

У заключэньне трэба сказаць, што пры цэментным заводзе будзе будавацца рабочы пасёлак, прыкладна на 300 сямей. Месца для пасёлку будзе абрана пасьля таго, як будзе вывучана пытаньне аб кірунку ветраў, каб апошнія не занасілі ў пасёлак пылу і газаў з заводу.

Група энэргетыкі ВСНГ ставіць пытаньне перад „Стромстроем“ аб неабходнасьці цёплафікацыі пасёлку і забесьпячэньня яго гарачай вадой для патрэб лазьні і пральні, якія таксама мяркуецца пабудаваць пры пасёлку.

На заводзе будзе працаваць 400 рабочых.

В. З—ў.

Патрэбны меры для аздараўленьня ЦП саюзу савгандльслужачых

У САЮЗЕ САВЕЦКІХ І ГАНДЛЁВЫХ СЛУЖАЧЫХ САМАКРЫТЫКА Ў ЗАГОНЕ. ЦП САЮЗ, АДАРВАЛАСЯ АД МАС І НЕ ЗГУРТАВАЛА ВАКОЛ СЯБЕ АКТЫВУ.

Вось ужо больш 6-ці тыдняў, як адбываецца абсьледваньне працы Цэнтральнага Праўленьня Саюзу Савгандльслужачых. Абсьледваньне дае багаты матар'ял для характарыстыкі працы нашых некаторых прафчыноўнікаў. Раней за ўсё кідаецца ў вочы поўная адарванасьць ЦП Саюзу ад мас, адсутнасьць сувязі, асабліва жывой. Прымацаваныя да мясцкомаў члены прэзыдыуму па 6-8 месяцаў ніводнага разу ня былі.

Саюз толькі закідваў нізавыя прафячэйкі мноствам паперы і паперачак і мясцкомы танулі ў моры абежнікаў, не атрымліваючы ніякага жывога кіраўніцтва, самі „раўняліся“ па свайму „начальству“... і не праводзілі ніякай працы.

У апошні час спыпілася і «папяровая сувязь» і мясцкомы засталіся „без руля і без ветрыла“...

У буйных установах, як Белкаапсаюз адбываліся агідныя справы, самакрытыка была ў поўным загоне, мелі месца непаразуменьні і нелады і ЦП Саюзу зусім не рэагавала на гэткія зьявішчы. Досыць зазначыць, што член прэзыдыуму, які быў прымацаваны да мясцкому Белкаапсаюзу за 6 месяцаў быў там толькі раз і то прыйшоў «у госьці»...

Гэткае важнае і сур'ёзнае пытаньне, як соцспаборніцтва, Саюз не закрануў, у большасьці ўстаноў яшчэ дагэтуль не пачыналася праца па соцспаборніцтву. Доўгі час ЦП Саюзу не давала ніякіх дырэктыў і ўказаньняў. Саюз ня цікавіўся блізка гэтым пытаньнем, якое так ахапіла рабочую масу.

Члены прэзыдыуму адносіліся да сваіх абавязкаў як сапраўдныя чыноўнікі, вечарамі ніякога ня было у саюзе, толькі «ад золаку да золаку» працавала канцылярыя і яе натхніцель стары саюзны працаўнік т. Кісялёў, які літаральна працуе па 12 гадзін у дзень...

Самакрытыка была самым хворым месцам Саюзу, вярхі вельмі баяліся крытыкі, асабліва рабкораў, і яшчэ добра памятна вядомае выступленьне старшыні ЦП Саюзу т. Мурэіча супроць рабкораў. А таму нічога дзіўнага, што ў цэлым шэрагу ўстаноў самакрытыка была ў загоне, праца па самакрытыцы не разгортвалася.

У Гомелі прышлося зусім распусьціць да тэрміну Праўленьне Саюзу, там быў ускрыты правы ўхіл, там самакрытыка ня толькі ня мела месца, але ўсялякім чынам прыдушалася.

Трэба з усёй рашучасьцю падкрэсьліць, што ў апошні час Цэнтральнае Праўленьне Саюзу не карысталася аўтарытэтам сярод шырокіх мас, яно ня толькі ня зьбірала вакол сябе здаровага кадра працаўнікоў-актывістаў, але наадварот нячулым і бяздушным падыходам да асобных актывістаў (т.т. Гурвіч, Катляроў, Міхаль, Краснапёрка і інш.) яно зусім разагнала свой актыў, а таму нічога дзіўнага, што ўсе спробы ў сучасны момант сабрацъ актыў ня мелі посьпеху. Гэткае пытаньне, як абгаварэньне калдагавораў не сабрала і 10 проц. актыву і гэты сход прышлося адкласьці... на нявызначаны час.

ЦП Саюзу неабходна аднавіць новымі сіламі з рабочых, неабходна ўвесьці туды здаровы і моцны кадр людзей, якія маглі-б палітычна перавыхаваць гэтыя саюзныя масы.

Праз некалькі дзён адбудзецца пленум, якому трэба рудзе абгаварыць усе пытаньні, вывязаныя з абсьледваньнем з боку ЦК Саюзу і ЦСПСБ. Пленум павінен будзе сказаць сваё слова, павінен будзе зрабіць арганізацыйныя вывады і ўжыць захады да поўнага аздараўленьня Цэнтральнага Праўленьня Саюзу і адначасова ўсіх нізавых прафчэек, якія, гледзячы на „начальства“ таксама спынілі амаль усякую працу.

Актывіст.

Самаабкладаньне не разгорнута.

Практыка двух год паказала, што самаабкладаньне зьяўляецца буйным фактарам у справе мабілізацыі фінансавых рэсурсаў і культурнага ўздыму вёскі. Сёлета гэтае значэньне яго яшчэ больш павялічаецца. Новы закон дазваляе самаабкладаньне да 50 проц. ад сельгаспадатку замест ранейшых 35 проц. Раскладка самаабкладаньня спрошчана і галоўны цяжар яго панясуць заможныя і кулацкія гаспадаркі. Маламоцныя гаспадаркі калі яны ня будуць вызвалены ад самаабкладаньня сельсаветамі ці агульнымі сходамі, заплацяць самаабкладаньня ня звыш аднаго рубля кожная. Прыймаючы гэты закон, урад БССР патрабаваў ад акруговых і райённых устаноў найбольшай увагі да хуткага і поўнага правядзеньня кампаніі. Справа ідзе пра мабілізацыю 4-5 мільёнаў руб. на культурна-гаспадарчыя патрэбы працоўнага сялянства.

Весткі з месц паказваюць, што дырэктывы ўраду выконваюцца дрэнна. Факты сьведчаць, што кампанія разгортваецца марудна, што кіраўніцтва з боку акругі не наглядаецца. У райёнах РВК ня ведае, што робіцца ў сельсаветах, спаклаліся на выпадковую інфармацыю і кіраваць справай як сьлед—ня могуць. Некаторыя райёны (Слуцкі, Чырв.-Слабодзкі і інш.) яшчэ амаль не пачалі праводзіць самаабкладаньне, бо гэтаму, бачыце, перашкаджаюць іншыя кампаніі, у прыватнасьці — загатоўчыя. Як бліскуча ясна, што абедзьве гэтыя справы трэба ўвязваць, і што свачасное правядзеньне самаабкладаньня дапаможа загатоўкам.

Дрэнна і тое, што самаабкладаньне абхапіле ня ўсе паселішчы. Як паказвае практыка, бяднацкая і серадняцкая часткі сялянства вельмі ахвотна прымаюць самаабкладаньне, перавышаючы нават прапануемыя разьмеры яго. Спаклаўшыся на гэта, некаторыя РВК і сельсаветы не дабіваюцца, каб самаабкладаньне было праведзена ў тых паселішчах, дзе кулацтва здолела сарваць яго ў першы раз. Такая лінія зусім шкодная. Маневэрам кулацтва, якое дэзарганізуе беднату і серадняка, трэба пакласьці канец. Недапушчальна супакойваюцца на тым, што меркаваньні выкананы. Трэба рашуча дабіцца, каб самаабкладаньне абхапляла ўсе паселішчы і ў магчымы большых разьмерах. Толькі тады яно дасьць тыя вынікі, якіх чакае партыя і ўрад.

Трывожныя весткі ідуць і ў адносінах афарменьня самаабкладаньня. Пастановы агульных сходаў тыдні ляжаць бяз руху, бо раскладку прынятых сум ня робіць. Акрыканкомы павінны зьвярнуць на гэта самую сур'ёзную ўвагу, бо тут валакіта проста і моцна пагражае фінансавому эфэкту кампаніі. Надзвычайна марудна разгортваецца і збор прынятых сум там, дзе раскладка афармлена: паступленьні самаабкладаньня складаюць мізэрныя лічбы.

Гэта ў той самы час, як па кожнай акрузе застаюцца да гэтага часу дзесяткі тысяч леташніх нядоімак. Заўважваецца, што некаторыя кулакі, абкладзеныя індывідуальна, да гэтага часу не заплацілі леташняга самаабкладаньня. Гэта ўжо простае бязглуздзе апарату.

Трэба самым рашучым чынам змагацца з недаімшчыкамі на самаабкладаньні, як шкодлівымі важнейшай палітычнай і культурна-фінансавай справы. Акрыканкомы і РВК павінны зьвяшчыць адносіны апарату да самаабкладаньня, як да нейкае другараднае кампаніі.

М. Паўлаў.

КАЛІ БУДЗЕ КАНЕЦ БЮРАКРАТЫЧНЫМ АДНОСІНАМ

Пастанова ЦКК РСІ, надрукаваная ў газэце „Савецкая Беларусь“ № 68 —„Аб узмацненьні рэагаваньня на крытыку ў друку“, у якой сказана, што кіраўнікі прадпрыемстваў і ўстаноў, якім дасылаюцца на расьледваньне сельскораўскія допісы, павінны даваць адказы на працягу ня больш 2-3 тыдняў—ня мае ніякага ўплыву на некаторых кіраўнікоў устаноў.

Так, Менскаму акруговаму інспэктарыяту асьветы 10 кастрычніка мінулага году за № 448-а быў накіраваны допіс адносна выкарыстаньня школьных вучасткаў магільнянскай і ярмоўскай школ. Адказ атрыман рэдакцыяй толькі 27 кастрычніка 1929 г. Як бачыце расьледваньне цягнулася больш году.

Смалявіцкі РВК, якому паслана вырэзка з газэты „Савецкая Беларусь“ № 37 ад 16-II г. г.—„Гісторык адпаго хадайніцтва“, да гэтага часу не адказаў. У допісу зазначалася, што гр-н Васіленка, былы старшыня Слабодзкага сельсавету, актыўны грамадзкі працаўнік, кулакі якому спалілі ўсю яго маемасьць і ён хадайнічаў, каб адпусьцілі на пабудову хаты лесу, у гэтым Смалявіцкі РВК праявіў валакіту і бюракратызм.

Бабруйская АКК таксама не ачухалася, не дала адказу на заметку „Падсудны на адказнай працы“, зьмешчаную ў газэце № 287, за 1928 г. і на другую заметку, зьмешчаную ў газэце „Савецкая Беларусь“ № 52 ад 6-III—1929 г. „Злачынец з партбілетам у кішэні“ паслана 3-IУ-29 г. за № 318. У адным з гэтых допісаў ужо апавядалася, як старшыня гарбацовіцкага спажывецкага таварыства, член партыі, т. Сушынскі, здружыўся з працаўніком багушэўскай галоўнай крамы Іодкам М., які зьяўляецца комсамольцам і разам рабілі цёмныя справы—да гэтага часу невядома, ці прыняты якія-небудзь меры да зьнішчэньня гэтых хворых зьявішч.

Аршанская акруговая РСІ допіс „Патрэбна чыстка“ ад 29-I г. г. за № 60 да гэтага часу марнуе. У допісе было сказана, што ў Горацкай страхкасе атрымоўваюць дапамогу не савецкія элемэнты.

Аршанскае акруговае праўленьне саюзу працаўсьветы магчыма чакае, накуль яшчэ прышлюць адзін допіс аб калдагаворнай кампаніі, бо на допіс «Калдагаворная кампанія і адміністрацыя», пасланы 4-II-г. г. № 107, яшчэ не адказала, а ўжо пачынаецца новая калдагаворная кампанія. Ня ўступае іншым валакітчыкам і аршанскае акруговае праўленьне саюзу працаўнікоў зямлі і лесу. Пра допіс ад 30-I г. г. № 79—„Почему Мицкевич остался безнаказанным“—ні саюзу ні духу, а старшыня рабачкому саюзу працаўнікоў зямлі і лесу ў м. Талочыне, гр. Міцкевіч, магчыма і да гэтага часу бярэ хабары і прымае на працу заможнікаў, якія даюць па 20 р. хабару.

Халопеніцкі раймясцком працасьветы на допіс: „Іграй, або грошы аддай“ ад 21-II г. г. за № 184 мабыць думае гадавы юбілей спраўляюць, бярэчы прыклад ад вышэйшага свайго начальства.

Аб такім рэагаваньні на сельскораўскія допісы і крытыку ў друку амаль кожная газэта крытыкуе і напамінае, каб хутчэй адказвалі на сельскораўскія допісы, але гэтая крытыка і розныя напамінаньні для некаторых устаноў зрабіліся звычайным зьявішчам і сельскораўскія допісы, якія патрабуюць бездакладнага расьледваньня і рэагаваньня, ляжаць у канцылярскіх дэбрах на году і больш, што зусім недапускаецца.

Належным органам неабходна прыняць самыя рашучыя мерапрыёмствы і за несвачасовае рэагаваньне па сельскораўскія допісы прыцягваць да крымінальнай адказнасьці.

А.

Вывучэньне 5-цігодкі ў праграмы школ.

Наркамасьветы даў на месцы ўказаньні, каб вывучэньне 5-цігадовага пляну разьвіцьця народнай гаспадаркі СССР і БССР было ўнесена ў праграмы па грамадазнаўству і гэаграфіі 2-га году навучаньня школ сялянскай моладзі. Вывучэньне пяцігодкі ўнесена і ў праграмы II канцэнтру школ сямігодак.

ШТО СЛУХАЦЬ ПА РАДЫЁ.

ЧАЦЬВЕР 21-ГА ЛІСТАПАДА.

17-00—Час акцябрат.
17-30—Час студэнта.
18-00—Рабоча-сялянскі Унівэрс. па радыё.
19-00—Беларуская радыё-газэта.
20-00—Праверка часу.
20-00—Праца грамадзкіх арганізацый.
20-30—Час мацеры і гаспадыні.
21-00—На фронце сацыялістычнага будаўніцтва: прамысловы сэктар на выстаўцы і чаму ён будзе навучаць.
21-30—Трансьляцыя.

ПЯТНІЦА 22-ГА ЛІСТАПАДА.

17-00—Час піонэра і вучня.
17-40—Сялянскі час: як і каму трэба рыхтавацца да выстаўкі.
18-00—Рабоча-Сялянскі Унівэрсытэт па радыё.
19-00—Беларуская радыё-газ (з лат. аддз.)
20-00—Праверка часу.
20-00—Час прафработніка: работа прафсаюзаў на вёсцы (Шапіра)
20-25—Перадача на мове эспэранто—аб адзінаначальні.
20-40—Інфармацыя ўраду.
21-00—Этнаграфічны канцэрт,
23-00—Азбука Морэ.

Новыя кнігі.

Паступілі ў рэдакцыю газэты «Савецкая Беларусь» для рэцэнзіі наступныя кнігі і часопісі.

1. „ОБНОВЛЕННАЯ ЗЕМЛЯ“. Навукова-папулярны сельска гаспадарчы зборнік. Стар. 76, цана 30 кап. Выданьне Усесаюзнага Інстытуту Прыкладнай Батанікі і Дзяржаўнага Інстытуту Вопытнай Агранаміі.

2. „ПАРХІ, ЯК ІХ ЛЯЧЫЦЬ І ЯК АД ІХ УСЬЦЕРАГЧЫСЯ“. Д-р Г. Духан. Стар. 16, цана 7 кап. Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва“

3. „САВЕЦКАЕ БУДАЎНІЦТВА“ № 7-8. Штомесячны палітыка-эканамічны журнал Дзяржпляну БССР. Стар. 132, цана 1 руб. 50 кап.

4. „НАШ КРАЙ“ № 10. Штомесячнік Цэнтральнага Бюро Краязнаўства пры Беларускай Акадэміі Навук. Стар. 80, цана 50 коп.

СПРАВАЧНЫ АДДЗЕЛ.

КАТЫРОЎКА ПАЗЫК.

ва 17-ае лістапада 1929 г.

	Куп.	Прад.
1 6 проц. выйгр. паз.	5.01,5	—
Бяспроц. выйгр. паз. 26 г.	129.00	131.00
Выйгр. пазыка 1929 г.	101.25	101.65
10 проц. выйгр. паз. 27 г.	25.66	25.76
3-я сялянск. выйгр. паз. 27 г.	5.05	—
Дзярж. паз. узм. сял. гас.	10.45	10.80
1 выйг. паз. індустр. 27 г.	25.59,5	25.69
2 „ „ проц.	25.59	25.69
2 „ „ 6-проц.	25.59	25.69
1 проц. дз. паз. 1928 г.	102.41	102,46
12 пр. рэнтн. паз. 1927 г.	105.57	—

Апавяшчэньні.

АПА АК КП(б)Б паведамляе, што пры Доме Камасьветы імя Карла Маркса арганізуюцца наступныя гурткі падвышанага тыпу для актыву:

1. Па вывучэньню аграрнае праблемы і аграрнае палітыкі.

2. Па вывучэньню нацыянальнае праблемы і нацпалітыкі.

3. Гурток для партактыву судова-следчых устаноў на тэму „МАРКСЫЗМ і ПРАВА“.

4. Па вывучэньню праблемы „Марксызм і прыродазнаўства“.

5. Па вывучэньню гісторыі КП(б)Б і клясавага змаганьня на Беларусі.

6. Па вывучэньню ангельскай і нямецкай моў.

Запіс у гурткі — у Доме Камасьветы штодня ад 12—3 гадз. і ад 6 да 9 гадз. увеч. (пакой № 2).

БДУ. Сёньня 18 лістапада а 7-й гадз. увечары ў Актавай Залі адбудзецца першы сход па чыстцы ячэйкі КП(б)Б Пэдфаку.

Яўка усіх партыйцаў і кандыдатаў абавязкова і без спазьненьня.

Запрашаецца усё беспартыйнае студэнцтва, кавуковыя і тэхнікумаўскі, рабочыя 1-га МК МББ чугункі, рабочыя унівэрсытэцкага гарадка і рабочыя „Чырвонай Зоркі“.

Партыйцы, якія выехалі з Менску, на праходзілі чысткі і лічацца на вучоцы ячэйкі КП(б)Б Пэдфаку, зьяўляюцца з 21 лістапада па 1-е сьнежня і праходзяць чыстку ў пазачарговым парадку.

**КАМІСІЯ ПА ЧЫСТЦЫ Я